

VLAAMS WELZIJNSVERBOND
JAARVERSLAG

2009

INHOUD

Voorwoord: Vier aanbevelingen voor een non-profit akkoord 2010	3
Viering 10 jaar Vlaams Welzijnsverbond	5
Raad van Bestuur	7
Standpunten 2009	9
Organogram vergaderstructuur	10
Organogram medewerkers	11
Website en informatieven	12

Sectoren

Bijzondere Jeugdbijstand	13
Gezinsondersteuning	16
Kinderopvang	19
Ondersteuning van Personen met een Handicap	24
Vrijwilligerswerk	30

Intersectoraal

Maatschappelijk verantwoord ondernemen	32
Commissie Kwaliteit	34
Centrum voor Ethiek en Zingeving in het welzijnswerk	36
Ethische Commissie	38
Personeelskengetallen	39
Commissie Personeelsmanagement	40
Integrale Jeugdhulpverlening	42
Financieel	44
Sociaal Recht	46
Zorginnovatie in Welzijn	48
Tijdschriften	50

Voorwoord

VIER AANBEVELINGEN VOOR EEN NON-PROFIT AKKOORD 2010

In 2008 zakt de Amerikaanse woonmarkt als een pudding in elkaar, met een wereldwijde financiële crisis tot gevolg. Een vreselijke ontslaggolf volgt in de industrie en de dienstensector, ook in ons land. De non-profitsector blijft min of meer gespaard. In de welzijnssector blijft dankzij de Vlaamse overheid de tewerkstelling op niveau.

Uit de cijfers blijkt dat voor de uitbreiding en de versterking in welzijn en zorg de komende jaren extra handen nodig zijn. Volgens het federaal planbureau komen er tegen 2014 in deze sectoren 62.000 extra banen. Daarnaast moeten we rekening houden met enkele tienduizenden pensioengerechtigden die de komende jaren moeten vervangen worden. Ook de vergrijzing van de huidige personeelsgroep in onze voorzieningen neemt nog verder toe. De voorbije 5 jaar nam het aantal 50-plussers in de social-profit toe met 65% tegenover 23% in de totale Vlaamse populatie.

Naast een massale uitbreidingsgolf moet dus ook de vervangingsoperatie worden gerealiseerd en het wordt moeilijk voldoende gekwalificeerd personeel te vinden. Nu reeds zijn geschikte kandidaten voor een aantal specifieke functies nauwelijks beschikbaar. Uit berekeningen van VERSO, de koepel van de social profit, blijkt dat de grote vraag naar personeel onmogelijk enkel zal kunnen beantwoord worden door de jonge afgestudeerden. Ook de ontgroening zet zich verder door. Vacatures zullen daarom deels moeten ingevuld worden door oudere leeftijdsgroepen.

Prioriteit 1 voor het non-profit akkoord 2010 moet een antwoord geven op de vraag: Hoe en waar vinden we de nodige personeelsleden voor de zorg?

De instroom is te beperkt en moet worden aangemoedigd. Maar ook aan het einde van de loopbaan moeten maatregelen worden

overwogen. De loopbaan van een doorsnee personeelslid eindigt reeds op 58 à 59 jaar. 22% van het personeel in onze voorzieningen is 50-jaar of ouder en dit aantal neemt nog verder toe. Daarom krijgt het stelsel van de arbeidsduurvermindering (12-24-36 dagen vanaf 45-50-55 jaar) een steeds grotere impact op de organisatie en de continuïteit van het werk.

De voorbije tien jaren werd met de dagen arbeidsduurvermindering ervaring opgedaan. Hieruit leren we dat niet alle cliënten en medewerkers gelukkig zijn met de vele vrije dagen. De druk op de jonge medewerk(st)ers neemt toe. Voor de organisaties is het steeds moeilijker de nodige vervanging te vinden, zodat de zorg nog meer onder druk komt! Voor sommige vrijgekomen uren is het organiseren van vervanging zeer moeilijk of onmogelijk.

Aangezien het aantal vrije dagen van jaar tot jaar met de leeftijd van de personeelsleden wijzigt, moeten telkens organisatorische schikkingen worden getroffen. En aangezien de leeftijd van het personeel verhoogt, zal deze uitdaging de komende jaren nog toenemen. Om al deze redenen menen we dat moet worden onderzocht hoe het huidige systeem kan worden aangepast aan deze wijzigende context. Voor het Vlaams Welzijnsverbond moet het mogelijk zijn om de kwaliteit van zorg te combineren met het behouden van werkbare jobs en een aangepaste loopbaan.

Om al deze redenen moet geïnvesteerd worden in een HR-beleid. Creativiteit, flexibiliteit en diversiteit zijn nodig bij rekrutering. Maar dit zal niet volstaan. We zullen ook moeten inzetten op de vorming en ontwikkeling van de huidige groep medewerkers. Een goed arbeidsklimaat, werkbare jobs, voldoende kansen en uitdagingen, slimme en goed opgezette systemen van personeelsplanning en loopbaanbegeleiding zullen extra managementinspanningen vragen. Onder andere daarom formuleren we een tweede aanbeveling.

Aanbeveling 2: Maak een performant management mogelijk via een verhoging van het managementbudget!

Zowel een modern personeelsbeleid als een vernieuwde organisatie van het werk kunnen belangrijke voordelen opleveren, zowel voor de zorg als voor het personeel. Een continue kwaliteitszorg en de introductie van steeds nieuwe methodieken vergt tijd en middelen.

Een versterkt ICT-beleid is hierbij een onmisbare schakel. Daarom moeten we via een verhoogd managementbudget voorzieningen de mogelijkheid geven om op de wijzigende context gepast te reageren.

Aanbeveling 3: Jobcreatie voor een aangepaste personeelsomkadering

De werkdruk en de emotionele belasting blijft hoog in de welzijnsvoorzieningen. En de voortdurende wijzigingen in de doelgroep met steeds complexere problematieken vragen meer en meer deskundig personeel. De residentiële sector blijft vragende partij voor een uitbreiding van de personeelskaders. Een verdere invulling van de personeelsnorm in de sector personen met een handicap en de nood aan kinderopvang in de komende jaren verantwoorden een inspanning van de Vlaamse overheid.

Aanbeveling 4: Marktconforme lonen voor verantwoordelijke functies

Vandaag zijn door de schaarste op de arbeidsmarkt een aantal vacatures voor bepaalde verantwoordelijke functies moeilijk of nauwelijks invulbaar. Daarom moeten we onze sectoren opnieuw aantrekkelijk maken door marktconforme lonen te betalen. Nu is de verloning voor een aantal functies lager dan in andere sectoren. Bovendien is de loonspanning tussen verantwoordelijke functies en de andere functies niet steeds correct.

Naast deze vier prioritaire thema's wenst onze vereniging de geleidelijke verbetering van het aanvullend pensioen en enkele specifieke aanpassingen aan de arbeidstijdregeling.

Met deze aanbevelingen willen wij een nuttige bijdrage leveren bij het constructief overleg tussen vakbonden, overheid en werkgevers over een non-profit akkoord 2010. We wensden alle leden volgehouden moed voor het werk dat wacht. Ministers, parlementsleden, kabinetsleden en ambtenaren danken we voor het luisterend oor en hun inzet. Collega's uit het middenveld danken we voor de dagelijkse samenwerking.

Frank Cuyt
algemeen directeur

Theo Rombouts
algemeen voorzitter

Naar aanleiding van de federale verkiezingen in juni 2010 publiceerden we een memorandum.

Lees hierover meer op
www.vlaamswelzijnsverbond.be

VIERING 10 JAAR VLAAMS WELZIJSVERBOND

Op de agenda van de **Algemene Ledenvergadering** stonden, naast de statutaire aangelegenheden, onder meer ook een terugkoppeling van de netwerktafels en ons standpunt rond MVO (Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen), een toelichting rond de “Markt van zorg” (over liberalisering en commercialisering in de welzijnszorg) en de voorstelling van de resultaten van de tevredenheidsmeting bij de leden en de verbeteracties die hieruit voortvloeien.

In de daarbij aansluitende **feestzitting** werd teruggeblikt op 10 jaar Vlaams Welzijnsverbond en ingegaan op de uitdagingen voor de toekomst, de filmprint over de werking van het Vlaams Welzijnsverbond beleefde zijn première en er waren natuurlijk heel wat uitgelezen kansen tot ‘netwerking’...

10 jaar verbondenheid

10 jaar Vlaams Welzijnsverbond... dat is samenwerken in dialoog, samen netwerken vormen en activiteiten bundelen in één vereniging, maar met behoud van de eigenheid van iedere sector. We doen dit om de leden beter te dienen, meer efficiënt te werken voor de cliënten en een vooruitstrevend welzijnsbeleid te promoten. Het beeld van de SCUBIDOU, die u ook doorheen dit jaarverslag vindt, drukt de kleurrijke verscheidenheid en verbondenheid uit, waarvoor het Vlaams Welzijnsverbond vandaag staat.

*** Op dinsdag 2 juni 2009 was er niet alleen de gewone Statutaire Algemene Vergadering van de VZW Vlaams Welzijnsverbond, maar ook een feestzitting om het tienjarig bestaan te vieren. Beide samenkomsten gingen door in Vergadercentrum Diamant te Brussel.**

Het Vlaams Welzijnsverbond houdt al tien jaar de vinger aan de pols in het Vlaamse welzijnslandschap en engageert zich om in overleg met vele partners mee te werken aan een zorgzaam Vlaanderen, waar het goed is om leven voor allen.

Onderzoek naar tevredenheid bij de leden

In de loop van februari en maart 2009 peilde Bing Research, een onderzoeksbureau gespecialiseerd in perceptiemetingen in de welzijnssector, naar de tevredenheid van de leden over de dienstverlening van het Vlaams Welzijnsverbond. In totaal verleenden 187 leden telefonisch hun medewerking aan dit onderzoek. Onderzochte thema's zijn: overleg, individuele ledenondersteuning, collectieve infoverstreking, werknemerschap en collectieve belangenbehartiging. De resultaten werden geanalyseerd naar sector, grootte van de voorziening, provincie en een aantal

andere criteria. We staan hier even stil bij de algemene resultaten.

Mooie resultaten

91% van de leden blijkt tevreden tot zeer tevreden. Slechts 2% uitte ongenoegen over de dienstverlening. De deskundigheid van de medewerkers wordt hoog gewaardeerd. De meeste leden blijken vrij goed geïnformeerd over het dienstenpakket van het Vlaams Welzijnsverbond. De collectieve informatieverstreking, en vooral de Informatieven, scoort voortreffelijk. 98% van de respondenten bezoekt vaak tot regelmatig de website. De website voldoet voor 90% aan de verwachting. De collectieve belangenbehartiging scoort met een gemiddelde tevredenheidsscore van 7,6 iets lager dan de andere peilers. Aan de transparantie van de dossiers waaraan gewerkt wordt, kan nog gesleuteld worden.

Het overleg in het kader van het Vlaams Welzijnsverbond wordt ervaren als een belang-

rijk forum om zijn stem te laten horen, maar kan nog efficiënter (lees: meer aangepast aan de doelgroep). Een overgrote meerderheid vindt dat het Vlaams Welzijnsverbond goed omgaat met het mandaat als werkgever, haar standpunten goed onderbouwt en zich voldoende inspant om resultaat te behalen.

Tevreden leden moet je verdienen, elke dag!

We willen onze leden uitdrukkelijk en van harte danken voor het vertrouwen dat ze in ons stellen. Dit betekent echter niet dat we op onze lauweren gaan rusten! Via een stappenplan gaan we werk maken van de verbeterpunten en er vooral voor zorgen dat de zaken die we goed doen, minstens op hetzelfde niveau behouden blijven. Vanaf december 2009 tot december 2010 voorzien we een aantal momenten, waarop een terugkoppeling gebeurt naar de leden met een stand van

zaken over het actieplan. Op deze manier hopen we onze dienstverlening nog te verbeteren en het vertrouwen van onze leden verder te verdienen.

Samen werken aan de toekomst

Wij zijn partners van de overheid inzake zorg voor welzijn. Naar aanleiding van de viering onderstreepten we dat de rol van de overheid niet beperkt is tot regelgever en controleur, en die van de voorzieningen niet tot uitvoerder en onderaannemer. Welzijnsbeleid wordt in dialoog opgebouwd. Solidariteit met kwetsbare en gekwetste mensen is het uitgangspunt in het beleidsdomein welzijn en gezondheid.

Bijzondere beleidsaandacht moet gaan naar de infrastructuur en de manpower-planning. Zorg op maat moet mogelijk gemaakt worden door een aangepaste, flexibele regelgeving en een rechtvaardige, kostendekkende en persoonsgebonden subsidiëring.

Vanuit de sectoren pleiten we voor een uitbreiding met 20% in alle werkvormen in de jeugdzorg; extra-inzet op preventie via de gezins- en opvoedingsondersteuning; een toekomstgericht uitbreidingsplan voor de kinderopvang, waarbij publieke, particuliere en zelfstandige initiatiefnemers in samenspraak en vanuit een globale visie hun rol kunnen opnemen; een meerjarenplan voor de ondersteuning van personen met een handicap, met meer middelen, opheffing van de personeelsstop, aandacht voor specifieke groepen en kansen voor zorgvernieuwing; het promoten en ondersteunen van de deskundigheid van het vrijwilligerswerk in Vlaanderen.

Sterk in welzijn!

“Sterk in welzijn!” wordt onze slagzin voor de komende jaren. Dat is ook de titel van de film van 16 minuten over de werking van het Vlaams Welzijnsverbond, die op onze viering in première getoond werd. Deze prent is te bekijken op onze website (ga naar de homepage en klik in de linkerkolom op het knopje “Sterk in Welzijn!”). Ook de toespraken van Frank Cuyt en van Theo Rombouts, de perstekst en een fotoreportage van de algemene vergadering en feestviering is beschikbaar. De perstekst (“Tien jaar Vlaams Welzijnsverbond. Een bonte en kleurrijke groepering van waardegedreven welzijnsinitiatieven”) verscheen ook in het Tijdschrift voor Welzijnswerk (jg. 33, nr. 300, juni 2009).

Onder het motto “Sterk in welzijn” werken we ook verder aan ons beleidsactieplan naar aanleiding van de tevredenheidsmeting. Op naar het volgende decennium!

Interne werking

De Raad van Bestuur is verantwoordelijk voor de dagelijkse werking van de vereniging. Hiertoe behoort onder meer de voorbereiding van de statutaire algemene vergadering en de opvolging van de jaarrekeningen en de opmaak van de begroting, de aanvaarding van nieuwe leden en allerlei personeelsaangelegenheden. In 2009 werd de procedure voor de 'aanvraag tot toetreding van nieuwe leden' klantvriendelijker gemaakt en kwam er een regeling voor de ledenbijdrage voor twee nieuwe categorieën in de bijzondere jeugdbijstand: HCA (Herstelgerichte en Constructieve Afhandeling) en CaH (Crisishulp aan Huis). Een budget werd vastgelegd voor het provinciaal overleg en er werden afspraken gemaakt rond vertegenwoordigingsstaken.

Er werd opvolging gegeven aan het Project Zorginnovatie, er ging een namiddag door over (crisis)communicatiebeleid o.l.v. Leen Du Bois van Kind en Gezin en er werden twee tweedaagse cursussen onderhandelen o.l.v. Luc De Rycke van UAMS georganiseerd voor de leden. De Raad discussieerde mee over de functie van Caritas Vlaanderen in de toekomst en bevestigde het nut van een structuur waar de verschillende actoren in zorg, welzijn, armoede en vrijwilligerswerk elkaar kunnen ontmoeten en gemeenschappelijke thema's ter sprake kunnen brengen.

*** De maandelijkse vergaderingen van de Raad van Bestuur worden telkens voorbereid door het Bureau. Naast de gewone bestuurderstaken, is de Raad ook het uitgelezen forum voor de uitwisseling tussen de vijf verbondssectoren, voor het bepalen van standpunten rond werkgevers- en andere aangelegenheden en voor thematische besprekingen.**

Gedurende het ganse jaar werd intens gewerkt rond de tevredenheidsmeting bij de leden. Na de voorstelling van de resultaten op de viering van 10 jaar Vlaams Welzijnsverbond werd een actieplan voorbereid. Het actieplan 'Sterk in Welzijn' bevat 4 luiken: het verbeteren van de bedrijfsprocessen, versterking van het overleg, een gebruiksvriendelijke(r) website en dossiers transparanter maken voor de leden.

Actualiteit

De Raad van Bestuur houdt de vinger aan de pols. Maatschappelijke ontwikkelingen en evoluties die van belang zijn voor de vijf verbondssectoren worden op de voet gevolgd. Het standpunt over commercialisering naar aanleiding van de viering van het tienjarig bestaan haalde diverse nieuwsmedia.

Wat de sectorale aandachtspunten betreft werd onder meer ingegaan op de eindnota rond de toegangspoort Integrale Jeugdhulp,

de nieuwe regeling voor inkomensgerelateerde bijdragen in de zelfstandige kinderopvang (Samen met de partners, KAV en Landelijke kinderopvang heeft het Vlaams Welzijnsverbond zijn bekommernissen en voorstellen tot bijsturing kenbaar gemaakt.), het ontwerp-decreet over het georganiseerde vrijwilligerswerk en de uitvoeringsbesluiten ervan, enz.

In dit verband vermelden we ook het Verbondsmemorandum naar aanleiding van de Vlaamse verkiezingen in juni 2009, de voorbereiding en opvolging van het politieke debat over de memoranda van Zorgnet Vlaanderen, Vlaams Welzijnsverbond, Caritas Internationaal en Present op 17 maart 2009. De bekommernissen van het Verbond werden toegelicht aan alle politieke partijen, aan de ministers Vanackere en Heeren en aan minister-president Peeters. Op 11 november 2009 was het Vlaams Welzijnsverbond met een delegatie van Verso en samen met Zorgnet Vlaanderen te gast bij regeringsformateur Kris Peeters.

Ook hier hadden we de kans ons memorandum toe te lichten.

Uiteraard wordt ook de werking van de Paritaire Comités 319-330-331 en de Commissies Sociale Verhoudingen in de Raad van Bestuur besproken. De thema's waren: het bediendestatuut voor de werknemers, de problemen in verband met de slapende nachtdienst, de vervoerskosten voor het woon-werkverkeer, de problematiek van de leeftijdsdiscriminatie in de bestaande CAO's, de vorming voor werknemers en de oprichting van een pensioenfonds voor de Vlaamse non-profit/social profitsector.

Diverse thema's

Andere thema's die aan bod kwamen zijn: de zogenaamde 'Billijke vergoeding' en Sabam, protocollering, de Sociale en fiscale Maribel, de BTW-problematiek in het kader van het leveren van prestaties tussen voorzieningen, de samenstelling en opvolging van de Raadgevende Comités van het VAPH en van Kind en Gezin (met Jan Bosmans als onder-voorzitter) en de Strategische Adviesraad Welzijn, Gezondheid en Gezin (met Frank Cuyt als lid).

Verder waren er besprekingen over de organisatie van de welzijnssectoren in Vlaanderen, de impact van de Europese regels rond openbare aanbesteding op Vlaamse sociale ondernemingen, de toestand van het gebouwenpatrimonium in welzijn en gezondheid, interlandelijke adoptie en de oprichting van de vzw Flanders Synergie. In verband met diversiteitsbeleid werd samengewerkt met GTB (gespecialiseerde trajectbeleidings-

dienst van de VDAB) rond tewerkstelling van personen met een arbeidshandicap in onze voorzieningen en werd een reflectienamiddag georganiseerd over etnisch-culturele diversiteit o.l.v. Khadija Aznag van de Provincie Vlaams-Brabant.

Tenslotte werd gestart met de voorbereidingen voor het komende Vlaamse Intersectoraal akkoord en werd een reactie geformuleerd bij het nieuwe Vlaams regeerakkoord.

Samenstelling Raad van Bestuur

(31 december 2009)

Buckinx Kris
 Callens Gerda
 Cayzele Urbain
 Colemont Leen
 Colson Marc
 Cuyt Frank, *Directeur*
 Dayers Kristin
 De Keyser Ria
 De Moor Ann
 De Rijck Ann
 De Wever Ren e
 Delaruelle Hendrik, *Sectorvoorzitter*
Ondersteuning van Personen met een Handicap
 Huys Evelyn, *Sectorvoorzitter*
Gezinsondersteuning
 Lambrechts Saskia
 Leus Ignace
 Maertens Filip, *Sectorvoorzitter Bijzondere Jeugdbijstand*
 Raymackers Luc
 Rochtus Karine
 Rombaut Marleen
 Rombouts Theo, *Algemeen Voorzitter*

Rymenants Ilse
 Smis Rudi
 Stock Luc
 Thyssen Marc
 Timmerman Richard
 Van Cutsem Anne
 Van Hees Jos, *Sectorvoorzitter*
Vrijwilligerswerk
 Vanden Bilcke Peter
 Verbeeck Viviane, *Sectorvoorzitter*
Kinderopvang
 Verbeek Willy
 Verhoeven Dominic
 Verwilt Mireille

STANDPUNTEN 2009

Het Vlaams Welzijnsverbond formuleerde in de loop van 2009 verschillende standpunten of reacties op bepaalde beleidsontwikkelingen en gebeurtenissen in de sector.

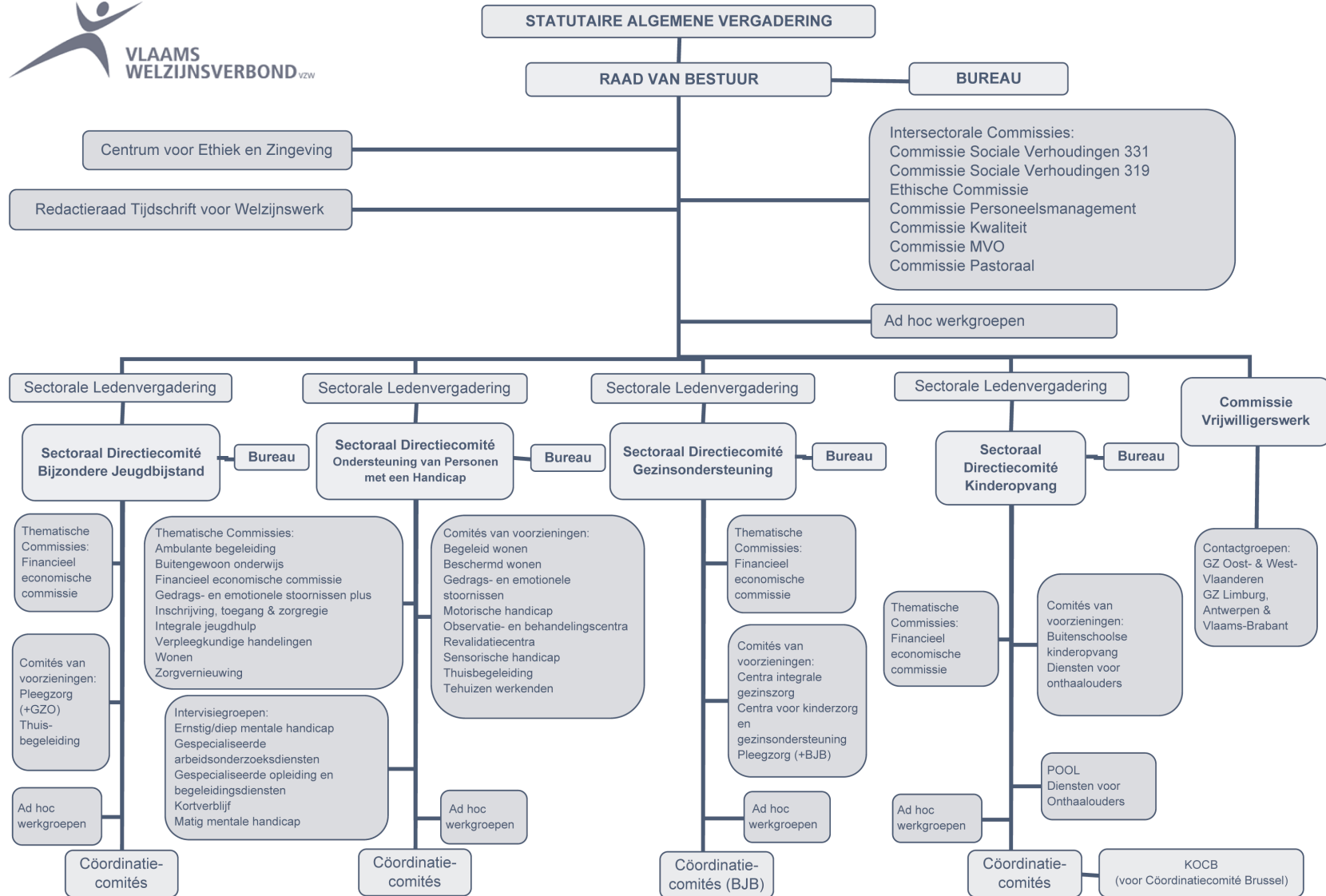
STANDPUNTEN

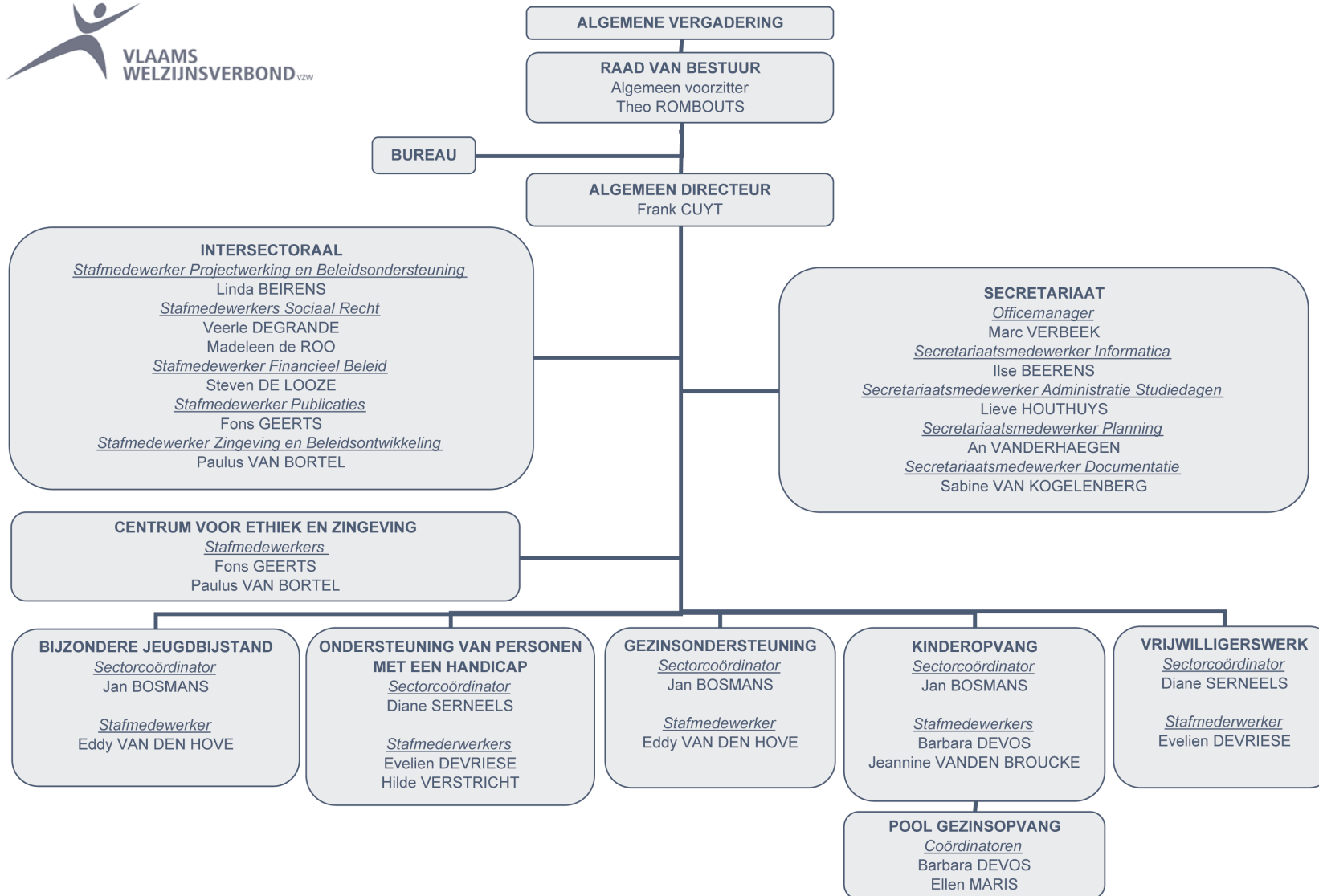
- Inkomensgerelateerde bijdrage in de zelfstandige opvang (29 januari)
- Forumtekst Inkomensgerelateerde bijdragen in de zelfstandige opvang (Vlaams Welzijnsverbond, Kinderopvang KAV, de Landelijke Kinderopvang en LBC) (2 februari)
- Hulpverleners opereren voortdurend tussen aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid (23 februari)
- Standpunt protocolleren: “De persoon(lijkheid) van de hulpverlener: niet in protocollen te vatten.” (16 maart)
- Memorandum 2009 van het Vlaams Welzijnsverbond naar aanleiding van de Vlaamse en Europese verkiezingen (17 maart)
- Nieuw plan moet perspectief bieden voor de jeugdzorg (19 maart)
- Vlaanderen doet het toch goed. Of niet soms? (n.a.v. de Sociale Staat van Vlaanderen) (25 mei)
- Toekomstperspectief op de buitenschoolse opvang in Vlaanderen en Brussel (3 juni)
- Feestviering 10 jaar Vlaams Welzijnsverbond: “Een bonte en kleurrijke groepering van waardegedreven welzijnsinitiatieven” vierde op 2 juni 2009 zijn tienjarig bestaan en formuleert enkele aanbevelingen. (3 juni)
- Sterk in welzijn! (10 jaar Vlaams Welzijnsverbond) (24 juni)
- Een daadkrachtig Vlaanderen in beslissende tijden (Verbandsreactie op het Regeerakkoord) (16 juli)
- Reactie van het Vlaams Welzijnsverbond op de nota van het Vlaams regeerakkoord 2009-2014 (22 juli)
- “Providers are nomads.” (n.a.v. LUCAS-congres) (22 september)
- Verbondsvisie functionele netwerken in de kinderopvang (2 oktober)
- “Samen-werken aan welzijn” blijft meer dan ooit onze opdracht! (n.a.v. Beleidsnota Welzijn) (26 november)
- Edelmoedigheid is onvoldoende voor armoedebestrijding, maar het is wel een begin... (23 december)

2009

ORGANOGRAM

Vergaderstructuur

WEBSITE EN INFORMATIEVEN

De Informatieven werden 365.136 keer aangeklikt in 2009 (tegenover 280.861 keer in 2008) en staan daarmee eenzaam aan de top. En dat ondanks het feit dat er in het voorbije jaar minder Informatieven gepubliceerd werden (zie hieronder). De ISBI's (Intersectorale Beheersinformatie) volgen net zoals vorig jaar op de tweede plaats en waren in 2009 goed voor 96.641 hits. (71.179 in 2008) De top drie wordt vervolledigd met de vacature-pagina: zij werd 63.506 keer aangeklikt, en was daarmee de sterkste stijger tegenover het jaar daarvoor (met 16.497 hits). Op de vierde plaats komen de standpunten (35.722 hits tegenover 27.289 in 2008). Daarna volgen het Tijdschrift voor Welzijnswerk, de elektronische nieuwsbrief 'de facto' en de verschillende kennismakingsbladzijden op onze website.

Wat de sectoren betreft scoort de sector Ondersteuning van personen met en Handicap met zijn sectorale pagina's het hoogst, maar als we de FAQ-pagina's mee in rekening brengen, dan werden de sectorale pagina's (algemeen + FAQ) van de sector Kinderopvang het meest bezocht.

Aantal Informatieven

We zien in 2009 een afname van het aantal Informatieven en van het aantal ISBI's. Misschien waren er het voorbije jaar minder beleidsontwikkelingen in onze sectoren, waarover we te berichten hadden? Of misschien

*** We gebruiken onze website met groeiend succes als een uitgesproken communicatiemiddel met onze leden. Maar niet alleen naar onze leden. Als we kijken naar het aantal bezoekers, merken we een fenomenale groei in het aantal 'hits' per pagina. Ook al werden er in 2009 minder Informatieven gepubliceerd, toch blijven de Informatieven onze hit-parade aanvoeren ...**

heeft dit te maken met het feit dat we 'selectiever' tewerk gingen: een Informatief of ISBI moet een blijvende waarde hebben, en blijft als dusdanig ook gearchiveerd op onze website. Belangrijke mededelingen, die evenwel een

tijdelijk karakter hebben, worden voortaan niet meer als Informatief verstuurd, maar als 'Express' of via een andere mailing.

JAAR	Totaal	REVA	OPH	BJB	GZO	KDO	VRIJ
2007	177	65	106	80	73	81	32
2008	173	44	94	68	51	70	23
2009	143	64	91	72	69	80	47

JAAR	Volgnummers	aantal
2007	van 794 tot en met 839	46
2008	van 840 tot en met 879	40
2009	van 880 tot en met 909	30

BIJZONDERE JEUGDBIJSTAND

Het eerste globaal meerjarenplan voor de jeugdzorg

Het Globaal Plan voor de Jeugdzorg werd afgewerkt en geëvalueerd in 2009. Het sectoraal directiecomité voor de jeugdzorg volgde de ontwikkelingen op de voet en kon hierbij tal van eigen accenten leggen.

In het kader van de **flexibilisering** van de werking van de voorzieningen ging heel wat aandacht naar de effecten van een nieuwe regelgeving die het mogelijk maakt dat jongeren vanuit de residentiële voorziening meer thuis kunnen verblijven. We organiseerden een bevraging bij onze leden en brachten de toepassing hiervan concreet in kaart. Uit de gegevens bleek dat deze maatregel het flexibel werken met jongeren weliswaar ondersteunt, maar doordat de voorzieningen er zorgvuldig mee omspringen, is er zeker geen spectaculaire toename van het gebruik ervan.

** Het jaar 2009 was voor de jeugdzorg een overgangsjaar: het eerste meerjarenplan (Gloaal Plan) startte op in 2006 en liep af eind 2009. Sinds 2008 werkten we intens mee aan de voorbereiding van een nieuw plan voor de periode 2010-2014. Over dit tweede meerjarenplan (Perspectief!) nam het Vlaams Parlement in april 2009 een motie aan en kersvers minister van welzijn, Jo Vandeuren, baseerde er zijn beleidsnota voor de jeugdzorg op. Onze werking was dit jaar dan ook erg beleidsgericht: het Perspectiefplan, de nieuwe Beleidsnota en het concept van de Intersectorale Toegangspoort stonden centraal. Geleidelijk aan verandert de bijzondere jeugdzorg zo zichzelf...*

Ook de modaliteiten en de schaalgrootte bij het experimenteren met **multifunctionele centra** (MFC) werden nauwkeurig afgelijnd. Een multifunctioneel centrum biedt residentiële, mobiele en ambulante hulp. Er werden in Vlaanderen zeven MFC geïnstalleerd als proefproject. De geboden hulp wordt vertaald in zorgmodaliteiten, die naadloos wor-

den ingezet in functie van een evoluerende hulpvraag. Een MFC zal uitgroeien tot een nieuwe organisatie van de zorg: we staan ten volle achter deze evolutie en werken constructief, maar kritisch mee aan een verdere uitwerking en uitbreiding van de MFC.

Voor een versnelde uitvoering van de geplande uitbreiding bleek een **meerjarenprogram-**

matie meer dan noodzakelijk: we stelden dan ook vragen bij de gehanteerde programmatie en willen snel een grondige discussie op gang trekken over een meer dynamisch programmatie-instrument.

Tal van kritieken op de langdurige en zware **VIPA-procedure** in de bijzondere jeugdzorg werden door een belangrijke actualisering van het VIPA-sectorbesluit weggewerkt.

We ijveren ervoor dat de groei in de nabije toekomst geflankeerd blijft door de noodzakelijke infrastructuursubsidies.

De initiatie van meer **geprotocolleerd werken** in de jeugdzorg verdient een kritische opvolging. Het is niet vanzelfsprekend om te garanderen dat het hulpaanbod ook effectief zal opleveren wat er van verwacht wordt: er is nog heel wat wetenschappelijk onderzoek

nodig om de werkzaamheid van programma's of geprotocolleerde methodieken te valideren. De invoering ervan heeft ongetwijfeld heel wat gevolgen voor de opleidingsnoden van voorzieningen.

In 2009 werkten we ook mee aan de nieuwe convenant voor de **Ondersteuningsstructuur voor de Bijzondere Jeugdzorg** (OSBJ). Deze ging gepaard met een aangekondigde reductie van het project. We willen de ondersteuning van private voorzieningen zo goed als mogelijk vrijwaren en onderscheiden van de oprichting van een expertisecentrum. Het is duidelijk dat we innovatie, kennisopbouw en transparante cijfergegevens nodig hebben in de jeugdzorg, maar hoe dit alles dan moet vertaald worden in een bijsturing van het aanbod vergt een eigen overleg en dialoog met de overheid. Know how bouwt zich immers vooral op in het werkveld van de jeugdzorg, in samenwerking met verschillende partners en in participatie met de gebruikers.

In 2009 kwamen er meer en meer gegevens uit de bestaande **wachtlijsten** jeugdzorg naar boven. Ook de effecten van het werken met een centraal wachtlijstbeheer op de invulling van beschikbare plaatsen, kwam in onze werking aan bod. Wachtlijsten geven niet alleen een indruk over de tekorten in het aanbod weer, ze onderlijnen vooral ook de behoefte aan uitbreiding van de thuisbegeleiding en de residentiële settings.

De toestand in de jeugdzorg bleef ondanks de belangrijke input via het globaal plan, aanhoudend problematisch: wachtlijsten, werkdruk en algemene maatschappelijke no-

Tabel: Aantal lopende maatregelen binnen en buiten de geprogrammeerde capaciteit van het hulpaanbod van de Bijzondere Jeugdzorg (Bron: Agentschap Jongerenwelzijn)

	2003	2004	2005	2006	2007
Aantal maatregelen binnen de geprogrammeerde capaciteit	13.151	13.109	13.261	13.177	13.328
Aantal maatregelen buiten de geprogrammeerde capaciteit					
diensten pleegzorg	4.051	4.203	4.561	4.701	4.977
preventieve sociale actie (PSA)	1.661	1.746	2.073	2.384	2.746
schoolinternaten	445	484	595	694	782
projecten	853	827	828	693	698
Kind & Gezin	656	581	563	571	650
VAPH	990	982	1.055	1.127	1.228
begeleiding door consulent	4.447	4.663	4.994	5.653	6.122
overige	865	935	629	782	876
Totaal buiten capaciteit	13.968	14.421	15.298	16.605	18.079
Totaal in uitvoering	27.119	27.530	28.559	29.782	31.407

Met "binnen geprogrammeerde capaciteit" wordt bedoeld: de hulpverlening georganiseerd door begeleidingstehuizen, gezinstehuizen, diensten begeleid zelfstandig wonen, gemeenschapsinstellingen, onthaal-, oriëntatie- en observatiecentra, thuisbegeleidingsdiensten en/of dagcentra.

den verminderden niet of nauwelijks. De inspanningen voor de jeugdzorg moeten dan ook onverminderd verder gaan!

Op naar het nieuwe Perspectiefplan voor de jeugdzorg

In maart 2009 legde minister Veerle Heeren het plan Perspectief!, een visie op en toekomstperspectieven voor welzijn van kinderen en jongeren, neer in de Commissie Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van het Vlaams Parlement. In de hoorzitting die hierover gehouden werd, nam het Vlaams Welzijnsverbond het op voor zowat alle voorzieningen en sectoren die gevat worden in dit plan. We steunden ten volle het voorstel van resolutie aan de (toekomstige) Vlaamse regering, dat hierover op 30 april 2009 door de plenaire vergadering van het Vlaams Parlement werd goedgekeurd.

Perspectief! is een berekend meerjarenplan geworden voor de periode 2010-2014. Het vertrekt vanuit een evaluatie van het gerealiseerde Globaal Plan en stelt opnieuw de aanhoudende instroom in de bijzondere jeugdzorg vast.

Het Vlaams Welzijnsverbond werkte op diverse niveaus intens mee aan de voorbereiding van dit nieuwe plan. We geven enkele van de belangrijkste accenten weer die we hierbij legden: we pleitten ervoor dat er tijdig een nieuw en gedragen plan op tafel lag; dat de daartoe nodige middelen, ondanks een ingrijpende financiële crisis, voor de volgende jaren worden ingeschreven; dat er aandacht is voor de randvoorwaarden die de initiatiefnemers in staat moeten stellen om al

Wachlijsten bijzondere jeugdzorg

Provincie Antwerpen		Provincie Limburg	
Werkvorm	%	Werkvorm	%
Residentiële voorziening	46	Residentiële voorziening	35
Begeleid zelfstandig wonen	14	Begeleid zelfstandig wonen	3
Thuisbegeleiding	30	Thuisbegeleiding	43
Dagcentrum	10	Pleeggezin	10
		OOOC	10
	N= 1252		N= 596

Bron: Jongerenwelzijn

deze veranderingen en evoluties mee waar te maken; dat er voorzien wordt in de noodzakelijke uitbreiding van de sector; dat de personeelsomkadering, zeker in de residentiële settings, verbeterd wordt; dat het werken op maat van elk kind en gezin niet onder druk van cijfers in het gedrang komt.

Dit alles kan alleen door een combinatie van een investering in opvoedingondersteuning, het organiseren van preventieve acties, een versterking van laagdrempelige en vrij toegankelijke hulpverlening, een versterking van de bijzondere jeugdzorg. Het Perspectiefplan berekende hiervoor tot 2014 een bijkomende investering van om een bij de 50 miljoen

euro. Alleen op deze manier kunnen de verwachtingen die we in ons Memorandum 2009-2014 voor de jeugdzorg formuleerden, concreet aangepakt worden.

Het directiecomité van de bijzondere jeugdzorg zal er in 2010 op toezien dat dit alles een concrete vertaling krijgt!

jan.bosmans@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 24 of
eddy.vandenhove@vlaamswelzijnsverbond.be, tel. 02 507 01 23

GEZINSONDERSTEUNING

De positie van de sector in het ruime hulpverleningslandschap

De voorzieningen in de sector gezinsondersteuning overleggen dagdagelijks met collega's uit de verschillende sectoren en werkvormen in functie van een betere afstemming.

Er beweegt heel wat! In het Plan Perspectief wil men bijvoorbeeld een gedeelte van de mobiele begeleidingen binnen Jongerenwelzijn rechtstreeks toegankelijk maken. Zo kunnen ook jongeren (+12-jarigen) die op latere leeftijd voor het eerst met de hulpverlening in contact komen, met hun gezin op een laagdrempelige, kortdurende manier geholpen worden. De Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning (CKG) bepleiten dit al jaren! De realisatie hiervan is een belangrijke aanvulling in het aanbod van rechtstreeks toegankelijke jeugdhulpverlening.

Er is nood aan dialoog en afstemming met de recent opgestarte opvoedingswinkels, met de

*** De publicatie van het Plan Perspectief, de opmaak van ons memorandum in functie van de Vlaamse verkiezingen, de besprekingen over de nieuwe toegangspoort tot de integrale jeugdhulpverlening, de discussie rond maatschappelijke noodzaak en de op til zijnde veranderingen in allerlei decreten en erkenningsbesluiten stimuleerden ons in 2009 om ons als sector gezinsondersteuning te bezinnen over onze positie in het brede hulpverleningslandschap.**

Centra voor Algemeen Welzijnswerk, die op dit domein een steeds grotere verantwoordelijkheid nemen en met de Centra voor Leerlingbegeleiding, die een belangrijke toeleidingsfunctie krijgen. Er moet vlot naar alle rechtstreeks toegankelijke jeugdhulpverlening kunnen doorverwezen worden in functie van de concrete hulpvraag.

De positionering van de verschillende sectoren binnen de brede toegang van de recht-

streeks toegankelijke jeugdhulpverlening vraagt verder overleg. Organisaties die nu erg laagdrempelig werken, moeten dit ook in de toekomst kunnen blijven doen, ook al nemen ze geen taak op binnen die brede toegang. Dit geldt zowel voor de diensten gezinsondersteunende pleegzorg (GOP) als voor de CKG. Een kind en zijn gezin moeten zonder veel omwegen de nodige hulp op maat krijgen binnen een zo kort mogelijke

tijdsspanne. De integrale jeugdhulpverlening moet deze doelstelling onverkort realiseren.

De beleidskeuze voor pleegzorg in het Plan Perspectief

De sector onderschrijft het Plan Perspectief, dat kiest voor pleegzorg als eerste te onderzoeken hulpverleningsvorm voor de 0 tot 6-jarigen. Deze keuze wordt gemaakt in het belang van het kind. Het perspectief en de ondersteuning van de biologische ouders als partners in de pleegzorg mag daarbij zeker niet uit het oog verloren worden. Het perspectief van de ouders moet mee in het belang van het kind en van de hechting tussen beiden in de keuze verrekend worden.

De CKG zijn belangrijke doorverwijzers naar pleegzorg.

We veronderstellen dat deze cijfers in de toekomst zullen blijven stijgen. We kunnen het alleen maar toejuichen dat er meer middelen voor pleegzorg vrijgemaakt worden in functie van een betere ondersteuning, een grondigere matching, een ruimere promotiecampagne,... We begrijpen echter niet wat het beleid nog steeds belet om de gezinsondersteunende pleegzorg te erkennen als reguliere werking na meer dan 20 jaar projectwerking. Dit maakt het voor organisaties, die niet op subsidies van andere pleegzorgmodaliteiten kunnen terugvallen, bijna onmogelijk om te blijven bestaan. In 2009 moesten zij maanden loon en andere werkingskosten voorfinancieren. Een onhoudbare situatie die we voortdurend bleven aankaarten in 2009 en in de toekomst zullen blijven doen!

Verwijzing vanuit een Kind en Gezin voorziening naar pleegzorg

	2005	2006	2007	2008 (waarvan 0-6 jarigen)
Totaal pleegzorg	5051	5729	5772	5990 (1179)
Verwijzing vanuit K&G-voorziening	560	555	625	716 (328)
Aandeel K&G-voorziening	11,09%	9,69%	10,83%	11,95% (27,82 %)

(Cijfers uit de pleegzorgregistratie 2008 van Pleegzorg Vlaanderen)

Crisis- en andere opvang in CKG

Ondanks het onderschrijven van het principe van pleegzorg blijven we voor de CKG pleiten voor een behoud aan residentiële plaatsen (ook voor de 0 tot 3-jarigen) wanneer blijkt dat een pleeggezin (nog) geen optie is. We denken hierbij aan zware hechtingsproblematieken, aan de nood aan intensieve en participatieve begeleiding van het gezin in functie van het zo snel mogelijk weer naar huis werken, te grote weerstand bij de biologische ouders tegen een pleeggezin, situaties waarbij geen pleeggezinnen gevonden worden, enz. Kinderen moeten residentieel bij voorkeur kortdurend in de CKG terecht kunnen, zodat men een naadloze overgang tussen werkvormen kan realiseren en de opdracht binnen de crisisopvang blijvend kan verzekerd worden.

Ervaring leert echter dat in de CKG ook een nood bestaat aan residentiële modules voor kinderen van 0 tot 12 jaar die langer duren dan 3 maanden. Wanneer er op middellange termijn een terugkeer naar huis kan gereali-

seerd worden, moet men onnodige hulpverleningscarroussels vermijden. Bovendien wordt doorverwijzing naar de bijzondere jeugdbijstand (pleegzorg en residenties) bemoeilijkt door de wachtlijsten, waardoor kinderen soms (helaas te) lang moeten wachten tot er daar plaats vrijkomt.

We merken de laatste jaren een afname van de residentiële werkvorm ten voordele van de meer preventieve methodieken, zoals de (intensieve) mobiele begeleiding of training van ouders. Deze evolutie is een gevolg van de preventieve opdracht van de CKG, maar deels ook van het feit dat de enveloppe niet toelaat om zwaar te investeren in de vernieuwende methodieken en de participerende werkvormen. Dit wordt momenteel (slechts ten dele) gefinancierd door een residentiële afbouw, terwijl de CKG blijven pleiten voor een voldoende capaciteit aan residentiële plaatsen.

Vernieuwende methodieken

Als reactie op het Plan Perspectief stelden we in de Commissie Welzijn dat wij erg ver-

heugd zijn met een nieuw meerjarenplan voor de jeugdzorg dat verder reikt dan de (bijzondere) jeugdzorg. Er wordt, naast meer hulpverlening, ook duidelijk gekozen voor anders werken. De overheid heeft daarbij oog voor vernieuwende methodieken en voor preventie. Twee zaken waar de voorzieningen in de sector gezinsondersteuning ook veel belang aan hechten.

De voorzieningen in de sector gezinsondersteuning spelen voortdurend in op vernieuwingen en noden die zich aandienen in het bredere hulpverleningslandschap. Denken we maar aan:

- de CKG die inspelen op de vraag voor crisishulpverlening in de integrale jeugdhulpverlening;
- de participatie van ouders in de hulpverlening;
- de intensieve vroegbegeleiding voor jonge gezinnen;
- de implementatie van het STOP 4-7 programma in gans Vlaanderen;
- het aanbieden van een oudertraining op het niveau van level 4 en 5 binnen het Triple P programma in de provincie Antwerpen.

Dit laatste kent een groot succes. Meerdere CKG overwegen en zijn vragende partij om dit uit te bouwen in gans Vlaanderen.

Residentiële opvang en hechting

In het kader van de positionering en de vernieuwing namen de CKG hun residentiële werking onder de loep. Gezien de jonge leeftijd van de kinderen krijgt de hechtingstheorie daarbij een centrale plaats. Na een scree-

ningsperiode gaat men met de ouders en de kinderen aan de slag. Met voldoende bereidheid en de juiste motivatie van de ouders kan het CKG aan ouders maximale kansen geven om te werken aan de ouder-kindrelatie. Hechtingsherstel veronderstelt niet per definitie 24 uur op 24 aanwezigheid van ouders, maar wel een voldoende ‘quality-time’ tussen ouder en kind.

Ook binnen een residentiële opname kan aan hechting gewerkt worden en ouders kunnen hierin een participatieve rol opnemen. Vaak echter volstaan inzicht in de situatie, motivatie en bereidheid niet om het verschil te maken. Daarom wordt in het CKG een experimenteer-ruimte gecreëerd, waar allerlei methodieken aangeboden worden om de emotionele beschikbaarheid en betrokkenheid tussen ouder en kind te bevorderen. Om te voorkomen dat kinderen een opname als negatief zouden ervaren, krijgt ook de beleving van het kind een belangrijke plaats in de begeleiding.

Gezinsdiagnostiek binnen de CIG en nieuwe regelgeving

De Centra voor Integrale Gezinszorg (CIG) implementeren momenteel een door hen uitgebouwde module gezinsdiagnostiek. Deze module bestaat uit verschillende fasen: een fase van aanmelding, intake en opname, de opmaak van een tijdslijn, de opmaak van een genogram en ecogram, het verzamelen van observatie- en testgegevens, het bespreken van de krachten- en klachtenanalyse met het gezin en tenslotte het uitwerken van een verder diagnostisch scenario. Het geheel resulteert in een plan van aanpak dat binnen het CIG verdere uitvoering krijgt. De grote meerwaarde van een CIG is dat

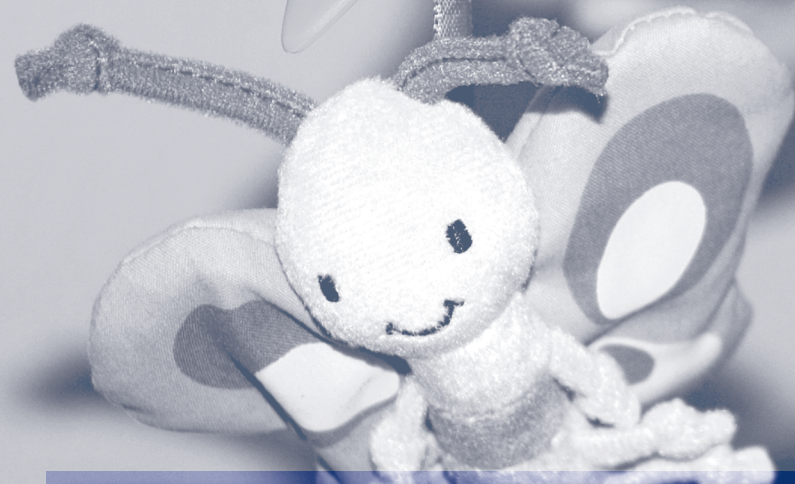
dit kan gebeuren in een setting waar hele of gedeeltelijke gezinssystemen residentieel kunnen verblijven (ouders en kinderen). De CIG werken deze module met enthousiasme verder uit.

Samen met de CIG en het departement bereiden we een nieuwe regelgeving voor. Er moet op korte termijn een decreet komen voor de CIG. Dit is noodzakelijk voor de sectorale verankering van deze centra. Daarna moeten er nieuwe uitvoeringsbesluiten komen. Ook deze worden momenteel al voorbereid.

Een structurele verhoging van de enveloppe voor de CIG is noodzakelijk om de hulpverlening kwalitatief te blijven waarborgen en uit te bouwen. De subsidiëring moet op een niveau gebracht worden dat vergelijkbaar is met de bijzondere jeugdzorg en de CKG. Een gelijkwaardige hulpverlening vergt een gelijkaardige subsidiëring. We vragen dat in het Plan Perspectief voldoende middelen worden ingeschreven om het geplande decreet uit te voeren. Tenslotte stellen we ons de vraag of de module gezinsdiagnostiek niet moet ingeschreven worden in het Plan Perspectief.

jan.bosmans@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 24 of
eddy.vandenhove@vlaamswelzijnsverbond.be, tel. 02 507 01 23

KINDEROPVANG

Uitbreiding in de kinderopvang

Na een uitbreidingsronde in 2008 voor 8 miljoen euro wordt in 2009 opnieuw sterk geïnvesteerd in de Vlaamse en Brusselse kinderopvang. Met 5,5 miljoen euro worden er in de gesubsidieerde kinderdagverblijven 73 principiële akkoorden toegekend voor in totaal 642 plaatsen. Hiervan zijn er tot nu toe 14 gerealiseerd en erkend. Voor de uitbreiding in de diensten voor onthaalouders is 2 miljoen euro voorzien, wat resulteert in 42 toegekende principiële akkoorden voor in totaal 571 plaatsen, waaronder 1 principiële akkoord voor de oprichting van een nieuwe dienst.

In het kader van de harmonisering in de zelfstandige sector wordt 4,1 miljoen euro besteed aan het optrekken van de onkostenvergoeding voor initiatieven tot 28 plaatsen; 1,6 miljoen euro wordt voorzien voor een uitbreiding met 3000 plaatsen in de zelfstan-

*** Kinderopvang blijft ook in 2009 een echte groeisector. Extra plaatsen, inkomensgerelateerde bijdragen in de zelfstandige opvang, een verbetering van de werksituatie van de onthaalouders, het vervolg van het Actieplan flexibele en occasionele opvang, het vooruitzicht van een decreet op de kinderopvang zijn de meest in het oog springende evoluties. Vanuit het Verbond ontwierpen we het concept van het ondersteuningsproject VONK voor zelfstandige opvanginitiatieven en werkten we verder met de Pool Gezinsopvang.**

dige voorzieningen en 300.000 euro voor onder meer de begeleiding van startende zelfstandige ondernemers via het VLAO-netwerk.

Vijf miljoen euro gaat naar de uitbreiding van de occasionele plaatsen en de Lokale diensten buurtgerichte kinderopvang. Voor de uitbreiding van de individuele en structurele plaatsen voor kinderen met specifieke zorgbehoeften wordt 0,8 miljoen euro uitgetrokken.

Een structurele uitbreiding in de buitenschoolse opvang laat op zich wachten, maar er wordt wel 1,7 miljoen euro Vlaamse middelen toegevoegd aan de Federale middelen voor het Generatiepact.

Inkomensgerelateerde bijdrage in zelfstandige opvanginitiatieven

Tot voor kort was de prijszetting in zelfstandige initiatieven kinderopvang volledig vrij.

Hierdoor konden ouders in een gelijkaardige leefsituatie soms sterk uiteenlopende prijzen betalen, wat de drempel van kinderopvang voor veel gezinnen kan verhogen.

In 2008 maakte de Vlaamse regering 42,5 miljoen vrij om een inkomensgerelateerde bijdrage (IKG) in te voeren in de zelfstandige sector. Hiermee wilde men meer betaalbare plaatsen realiseren en opvangvoorzieningen, die vrijwillig in het systeem stapten, compenseren voor het inkomensverlies. Nog voor het jaareinde lag er een ontwerp van besluit voor. Het Verbond speelde snel op de bal: begin 2009 formuleerden wij ons standpunt, en enkele weken later konden wij de forumtekst, die wij samen met kinderopvang KAV, de Landelijke kinderopvang en LBC uitwerken, al toelichten bij de minister. Met succes. Veel van de vragen die wij bij het systeem hadden, werden ook meegenomen in het overleg over de stroomlijning van de gezinsbijdrage, dat in het voorjaar startte.

IKG-systeem op vrijwillige basis

Het IKG-systeem, dat op vrijwillige basis werkt, moest op 16 februari 2009 starten. En hoewel de oproep aan de zelfstandige voorzieningen pas in de loop van december verstuurd werd, kon de strakke timing ook gerespecteerd worden. Toch leek de maatregel aanvankelijk niet echt aan te slaan. Twee weken voor de startdatum had Kind en Gezin wel een 100-tal aanvragen voor bijna 2000 plaatsen binnen, maar er waren ook heel wat kritische opmerkingen te horen. Het systeem zou te complex zijn en geen oplossing ten gronde bieden voor de leefbaarheid van de zelfstandige sector.

Na de opstartfase groeide het vertrouwen. In december was het aantal zelfstandige plaatsen met IKG al meer dan verdubbeld, zoals uit de eerste gegevens van Kind en Gezin blijkt.

Stroomlijnen van ouderbijdragen

Hoewel de financiële bijdrage van gezinnen in het IKG systeem in zelfstandige voorzieningen uitgaat van dezelfde basisregeling als in de erkende sector, was een uniforme toepassing niet altijd mogelijk. Vanuit de erkende sector waren er nogal wat bedenkingen bij die verschillen. Om de regeling in beide sectoren toch zoveel mogelijk te stroomlijnen startte Kind en Gezin nog voor de zomer een ad hoc werkgroep “inkomensgerelateerde bijdrage en bijdrageberekening” op. Doel was om over alle voorschoolse sectoren heen, voorstellen te formuleren om het systeem te vereenvoudigen, transparanter te maken en de belangrijkste verschillen in de toepassing weg te werken.

Het eindrapport van de werkgroep, dat begin 2010 klaar was, bevat een groot aantal wijzigingsvoorstellen, waarvan de meeste nog in 2010 zullen gerealiseerd worden. Meer fun-

damentele wijzigingen van de gezinsbijdrage komen wellicht aan de orde in het kader van het decreet kinderopvang.

Betere werksituatie onthaalouders

Hogere dagvergoeding

Tien miljoen euro. Dat is het bedrag dat de Vlaamse regering vrijmaakte voor de verdere verbetering van de werksituatie van onthaalouders. Het Verbond en zijn partners gingen voor een verhoging van de dagvergoeding. Omdat een faire verloning kadert in de erkenning van het beroep, en omdat het inkomensverschil tussen aangesloten en zelfstandige onthaalouders met de IKG-regeling nog groter dreigde te worden, waardoor het verloop van onthaalouders nog kon toenemen.

En wij boekten resultaat! In juni werd de dagvergoeding voor onthaalouders, die aangesloten zijn bij een erkende dienst, verhoogd met een compensatie voor sluitingsdagen en een beperkte vergoeding voor vorming. Tot grote tevredenheid van de onthaalouders en de diensten.

Invoering Inkomensgerelateerde bijdrage in de zelfstandige sector

situatie op	Kinderdagverblijven		Onthaalouders		Totaal		IKG Stopgezet	
	Voorzieningen	Plaatsen	Voorzieningen	Plaatsen	Voorzieningen	Plaatsen	Voorzieningen	Plaatsen
apr. 2009					176	3.097		
okt. 2009		6.968		138	278	7.106	6	109
dec. 2009	372	7.591	25	161	397	7.752	15	244

Overleg over een volwaardig statuut

Met het overleg over de besteding van de Vlaamse middelen kwam het dossier over het statuut van de onthaalouders, dat onder de bevoegdheid van de Federale overheid valt, terug op de agenda. Onder druk van een vakbondsactie in maart 2009 beloofde minister van werk Milquet het federale regeerakkoord uit te voeren en snel werk te maken van een volwaardig statuut voor onthaalouders. In de loop van het jaar volgde overleg op het Kabinet, maar de besprekingen werden afgeremd door de aanhoudende onduidelijkheid over het aantal onthaalouders en de budgettaire implicaties. Bovendien had de sector vragen bij de voorgelegde simulaties, die voor veel onthaalouders een inkomensverlies zouden meebrengen.

Toch was het overleg geen maat voor niets. Begin 2010 kondigden de bevoegde federale en de gemeenschapsminister aan dat er een akkoord is. De uitvoeringsmodaliteiten zijn in voorbereiding.

Flexibele en occasionele opvang dan toch uit de startblokken

Het Actieplan flexibele en occasionele opvang, dat in 2007 vorm kreeg met de erkenning van gemandateerde voorzieningen en toestemmingen om flexibele of occasionele opvang te organiseren, kende geen makkelijke start. Na één jaar diende het Vlaams Welzijnsverbond al een eerste knelpuntennota in bij de bevoegde ministers. Er kwam spijtig genoeg weinig respons. Het enige wat de evaluatie van de overheid opleverde was

een reglementeringswijziging voor gemandateerde voorzieningen en de herverdeling van het budget voor dienstencheques (5,3 miljoen) over 4 gemeentelijke proeftuinen.

De meeste praktijkproblemen rond flexibele en de occasionele opvang kregen geen afdoende oplossing. Daarom organiseerde het Verbond op 10 februari 2009 een informatiedag over het actieplan en de toepassingsproblemen. Die studiesessie leverde een tweede gedocumenteerde knelpuntennota op. Daarin besteedden wij vooral aandacht aan de werkingsproblemen en de problematiek van de doelgroepwerknemers en drongen we aan op de integratie van initiatieven voor buitenschoolse opvang bij een kinderdagverblijf. De nota werd bezorgd aan Kind en Gezin en de bevoegde kabinetten, maar ook nu weer bleef het resultaat uit. Een formele evaluatie van het Actieplan kwam er niet. Wij houden het dossier op de agenda!

Vernieuwing kinderopvang op kruissnelheid

Vier jaar geleden ontwikkelde toenmalig minister Vervotte, samen met de sector en Kind en Gezin al een strategische visie voor de organisatie van de kinderopvang. Een eerste belangrijke stap in de vernieuwing was de introductie van het concept Centra voor Kinderopvang (CKO), dat concreet vorm kreeg in 16 proefprojecten die tot eind 2009 liepen. Daarnaast installeerde de overheid het Platform vernieuwing kinderopvang, dat de evoluties in de sector moest opvolgen en de reorganisatie van het opvanglandschap moest voorbereiden.

CKO-projecten: een waardevolle leerschool

Aan de hand van de tussentijdse rapporten van de procesbegeleiders die Kind en Gezin hiervoor vrijstelde, volgde het Platform de realisaties van de CKO-projecten van nabij op. Al vrij snel bleek dat er grote verschillen bestonden tussen de projecten, zowel wat betreft de organisatie als de concrete realisaties. Het Vlaams Welzijnsverbond dat via zijn leden actief betrokken was bij verschillende CKO had vragen bij de eerste wel erg positieve rapporten. Onze belangrijkste bezorgdheden hadden – en hebben – betrekking op de regierol van de lokale besturen en de beheersautonomie van de deelnemende voorzieningen. Verder hadden wij ook oog voor de werkdensiteit van de samenwerking, de te korte voorbereidingstijd en de ontoereikende werkingssubsidie, die de realisaties afremde.

Het bleef niet bij kritiek alleen. De sector kinderopvang van het Verbond ontwikkelde een alternatief organisatiemodel, dat de slaagkansen van netwerken kan verhogen. En onze visie over functionele netwerken viel niet in dovemansoren. Op de slotdag van het CKO-project, die Kind en Gezin in december organiseerde, bleek dat de belangrijkste elementen van onze visie ook in de beleidsaanbevelingen opgenomen werden.

Decreet kinderopvang

En we gaan door op de vernieuwingspiste. In de beleidsnota van minister Vandeurzen is voor het eerst sprake van een kaderdecreet

kinderopvang, waar het Verbond al in opeenvolgende memoranda op aangedrongen had.

In dit kader kreeg het Platform vernieuwing kinderopvang de opdracht een aantal basiselementen voor te bereiden, onder meer een advies over het vergunningsbeleid, de concrete vergunningsvoorwaarden voor de buitenschoolse opvang en een visietekst over de sociale functie van kinderopvang. De voorstellen werden begin 2010 voorgelegd aan het Raadgevend Comité van Kind en Gezin, dat zich verder zal beraden over de inhoud van het decreet.

De visie op het nieuwe organisatiemodel voor de buitenschoolse opvang, opgebouwd rond de zgn. nest-webfunctie en de vergunningsvoorwaarden voor de buitenschoolse opvang zijn voorlopig nog niet aan de orde. Ondanks de vraag van het Verbond om de buitenschoolse opvang meteen te integreren in het decreet, verschuift de overheid dit naar een latere datum.

Een toekomstvisie op de buitenschoolse opvang

Het plaatstekort in de buitenschoolse opvang is schrijnend. De kranten staan er bij het begin van elke vakantieperiode vol van. Minister Veerle Heeren voorzag dan ook 1,981 miljoen euro voor de opvang van schoolgaande kinderen in de vakantieperiodes van 2009. Dit maakte het mogelijk om maximum 674 voltijdse medewerkers gedurende 1 maand in te zetten, wat kon resulteren in extra opvang voor 16.850 kinderen. Van een structurele uitbreiding is in de buitenschoolse opvang echter geen sprake. Men moet het

doen met budgetneutrale maatregelen, creatieve oplossingen en toekomstvisies die een ruimer, maar kosteloos opvangaanbod mogelijk moeten maken. (sic)

In deze context werd op initiatief van Kind en Gezin de denktank Buitenschoolse opvang opgericht, een overlegforum waarin het agentschap zich samen met de sector buigt over een toekomstvisie. Het resultaat is een visie met netwerking als sleutelwoord. De focus ligt op buurtgerichte kinderopvang, waar samenwerking en afstemming tussen verschillende organisaties de motor moet zijn van een uitgebreid en gecoördineerd netwerk voor vrijetijdsbesteding van schoolgaande kinderen.

Het Vlaams Welzijnsverbond staat kritisch ten opzichte van deze toekomstvisie en wijst op de moeilijke realiteit voor landelijke regio's en de stijgende druk op de bestaande organisaties die er weer maar nieuwe opdrachten moeten bijnemen. Kinderopvang mag niet evolueren naar een kiss and ride-functie, waarbij de leefbaarheid van de voorzieningen in het gedrang komt. Maar vooral verzet het Verbond zich tegen het voorstel van Kind en Gezin om de coördinatie van de netwerken en de financiering ervan toe te wijzen aan de steden en gemeenten.

In mei 2009 formuleerde het Verbond haar bedenkingen in een knelpuntennota, gericht aan Kind en Gezin. Gezien de aandacht voor het kaderdecreet kinderopvang, waar de buitenschoolse opvang vooralsnog geen deel van uitmaakt, is de stand van zaken nog steeds: 'wordt vervolgd'.

Ondersteuning van zelfstandige opvangvoorzieningen met VONK

Tussen 2000 en 2008 kende de kinderopvang in Vlaanderen een toename met meer dan 25.000 plaatsen. Dit is een stijging met meer dan 32%. De grootste toename deed zich gedurende de laatste drie jaren voor in de zelfstandige kinderopvang. De diverse zelfstandige ondernemers in de kinderopvang hebben hun eigenheid en worden geconfronteerd met heel wat vragen en noden die voortvloeien uit hun eigen profiel en perspectief.

Ook de Vlaamse regering erkent de nood aan specifieke ondersteuning voor de zelfstandige voorzieningen en keurt op 6 maart een besluit goed tot het toekennen van een subsidie van 250.000 euro voor één of meer organisaties die de zelfstandige opvang ondersteunen op vlak van startadvies, vorming en netwerking. Het Verbond springt op de boot en zet een tijdelijke medewerker, Cecile Penneman, in om deze heterogene sector te verkennen en een ondersteuningsproject uit te werken, en dit in samenwerking met onze partnerorganisaties Landelijke Kinderopvang en Kinderopvang KAV. Zo ziet VONK, wat staat voor Vorming, Opleiding en Netwerking in de zelfstandige Kinderopvang, het daglicht.

Op 15 juli zou Kind en Gezin een beslissing nemen over de subsidiëring, maar deze wordt uitgesteld... en 2009 gaat voorbij zonder beslissing en dus ook zonder projectmiddelen.

Pool gezinsopvang

Reeds het vierde jaar op rij organiseert de Pool Gezinsopvang startopleidingen en vor-

mingsavonden en worden instrumenten en checklisten uitgewerkt. De Poolcoördinatoren zijn ook betrokken bij verschillende overlegfora op Kind en Gezin, zoals de Onthaalouderacademie, de werkgroep startcurcus, het selectie-instrument voor onthaalouders binnen het Ecce Ama!-project, enz.

In maart 2009 verzorgde professor Manu Keirse voor de Oost-Vlaamse onthaalouders een vormingsavond over de wijze waarop onthaalouders kinderen kunnen helpen omgaan met verdriet. Inspelend op de actualiteit in de kinderopvang en de gewijzigde of bijkomende regelgeving ontwikkelde de Pool Gezinsopvang enkele praktische instrumenten en checklisten.

In 2009 spitste de Pool Gezinsopvang zich in het bijzonder toe op twee projecten: het 'Meer dan Kinderspel' en zelfevaluatie in de voorzieningen.

Meer dan Kinderspel

Als antwoord op de vraag naar concreet, praktisch bruikbaar en laagdrempelig vormingsmateriaal ontwikkelde de pool gezinsopvang het "Meer dan Kinderspel". Dit kleurrijk educatief spelmateriaal wil de onthaalouders betrekken bij het (kwaliteits)beleid van de dienst en bevat heel wat vragen en situatieschetsen die bij de onthaalouders reflectie uitlokken over de eigen werking en het eigen handelen. Het accent ligt op de dialoog, het bewust worden van verschillende invalshoeken, de reflectie over het eigen handelen en het inzicht in de relatie tussen visie en handelen.

Een lijvige handleiding biedt een overzicht van alle vragen met bijhorend antwoord en aandachtspunten, waardoor de voorbereidingstijd voor de dienstverantwoordelijken beperkt blijft. Inmiddels werden de speldozen al bovengedaald op vormingsavonden, selectiegesprekken, werkgroepen en thema-avonden, met telkens geboeide, geïnteresseerde en geprikkeld onthaalouders rond de tafel!

Zelfevaluatie

Zelfevaluatie is een belangrijk aspect van de kwaliteitszorg in voorzieningen. Na een tweedaagse vorming door Koen Joly van VOCA was duidelijk wat de voorwaarden, grenzen en doelstellingen van een specifiek en bruikbaar zelfevaluatie-instrument zijn. In het najaar werd zo'n instrument uitgewerkt, dat vertrekt

van de aanwezige sterktes in de voorzieningen, dat een kader biedt om structuur te brengen in de talloze opdrachten van de diensten en ruimte laat voor de eigenheid en specificiteit van de individuele diensten. In 2010 volgen we de implementatie van het instrument in de diensten van nabij op en bouwen we intervisiemomenten in op de poolvergaderingen.

jan.bosmans@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 24,
jeannine.vandenbroucke@vlaamswelzijnsverbond.be, tel. 02 507 01 21,
barbara.devos@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 42,
ellen.maris@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 40

ONDERSTEUNING VAN PERSONEN MET EEN HANDICAP

Zorgtrajectbegeleiding

De diensten thuisbegeleiding en de diensten begeleid wonen zijn sinds 2008 erkend om trajectbegeleiding aan te bieden. Met het voorziene budget kunnen ongeveer 2500 begeleidingen aangeboden worden. Daarnaast laat de regelgeving toe reguliere begeleidingen thuisbegeleiding of begeleid wonen om te zetten in trajectbegeleidingen.

Het feit dat dezelfde dienstverlening georganiseerd wordt vanuit twee zorgvormen, zorgt voor heel wat vragen en onduidelijkheden. De regio's kregen zelf de vrijheid om trajectbegeleiding uit te bouwen, met grote verschillen tot gevolg. Op aandringen van de sector kwam er in mei 2009 een omzendbrief met enkele praktische richtlijnen. Vragen over personeelskaders, begeleidingsintensiteit of over de inhoud van trajectbegeleiding werden helaas niet beantwoord. Met het oog op een bijsturing en het verder op punt stellen van de

*** 2009 was voor de sector personen met een handicap een bewogen jaar. Het jaar waarin we voor het eerst sinds lang geen uitbreidingsbeleid kenden, ondanks de blijvende grote noden. Daarover lieten we onze stem horen. Maar ook vele andere dossiers hebben onze inzet gevraagd. We staan kort stil bij enkele belangrijke thema's. Voor een vollediger overzicht verwijzen we graag naar onze 'evaluatie 2009' op de website....**

regelgeving, gaf het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) zelf aan om de trajectbegeleiding te willen evalueren tegen het einde van 2009. Ondanks ons herhaaldelijk aandringen is deze evaluatie verschoven naar 2010.

Ook binnen het experiment PGB krijgen de deelnemers 'waardebonnen' om trajectbege-

leiding in te kopen. In het kader van dit experiment gaf de overheid niet alleen de erkende ambulante diensten de toestemming om trajectbegeleiding uit te voeren; ook de multidisciplinaire teams, de gebruikersorganisaties en de budgethoudersverenigingen werden ingeschakeld. Dit stemt overeen met de drie sporen voor zorgtrajectbegeleiding die werden uitgezet in 2005.

Diagnostiek en indicatiestelling

Om de multidisciplinaire teams te heroriënteren en de inschrijfprocedure van het VAPH te hertekenen loopt al enkele jaren het project diagnostiek en indicatiestelling. Ondanks het vele overleg slaagt het VAPH en de sector er niet in tot een gedeelde visie voor een nieuwe procedure te komen. Wij zijn van mening dat de huidige werkwijze met meerzijdige partijdigheid een betere optie is dan een procedure waarbij het VAPH de regie bijna volledig in handen krijgt. Het is nu aan minister Vandeurzen om de knoop in dit dossier door te hakken.

Samen met de verwijzende instanties ijveren we al lang voor een kostendekkende vergoeding voor de multidisciplinaire teams. Afgelopen jaar werd een nieuwe werkwijze voor de financiering van de multidisciplinaire teams met de sector overlegd. Er wordt gedacht aan een enveloppefinanciering en de vergoedingen zouden meer in verhouding staan tot de werklust. De teams zullen aan kwaliteitseisen moeten voldoen en werken volgens protocollen. In overleg met het Verwijzersplatform zullen wij de verdere uitwerking bewaken.

Tewerkstelling

Eén jaar nadat de diensten en maatregelen in het kader van de tewerkstelling van personen met een handicap volledig onder de bevoegdheid van de VDAB vallen, maken we een eerste evaluatie. De VDAB stelt dat de gespecialiseerde diensten de vooropgestelde doelstellingen zullen halen, dat het aantal personen met minimum één recht op ondersteu-

nende maatregelen blijft toenemen, dat de deelname aan de trajectwerking op peil blijft en dat het aantal dossiers waarvoor een Vlaamse Ondersteuningspremie (VOP) wordt uitbetaald, blijft toenemen. Op basis van deze cijfergegevens besluit de VDAB dat er op alle vlakken een betere dienstverlening aangeboden wordt.

De centra voor ambulante revalidatie

De jarenlange besprekingen met het College van Geneesheren-directeuren van het RIZIV leidden in 2009 tot een nieuwe conventie, die op 1 januari 2010 van toepassing werd. Uiteindelijk werd een consensus gevonden rond de groep taal- en leerstoornissen. Maximaal 30% van het totaal aantal rechthebbenden per centrum mag behoren tot de groep complexe ontwikkelingsstoornissen. Ook de werkingsmodaliteiten werden versoepeld. We zijn echter nog niet aan het einde van de onderhandelingen. Het College van Geneesheren-directeuren heeft nog verschillende punten op de agenda gezet van de Akkoordraad, een nieuw orgaan voor structureel overleg tussen de sector en het College.

Voor de eerste keer sinds de centra ondergebracht zijn bij het RIZIV werd aan de sector gevraagd een behoefteanalyse op te maken voor de begroting 2010. We maakten met de hele sector een voorstel. De vraag naar bijkomend psychosociaal personeel is de grootste prioriteit. De reconversie legt aan de centra op om te werken met kinderen met meer complexe stoornissen. Om deze kinderen een

kwalitatieve revalidatie te bieden is bijkomend personeel nodig. Ook in het kader van de onderhandelingen rond het federaal sociaal akkoord, die we samen met Zorgnet Vlaanderen voorbereiden, staat onze vraag naar bijkomend personeel centraal.

Het sectorbesluit VIPA van de gehandicaptenzorg, waar ook de centra voor ambulante revalidatie onder vallen, is dit jaar gewijzigd. Hieraan zijn vele besprekingen met het Kabinet van Welzijn voorafgegaan. De grootste discussie ging over de bijzondere uitrusting, de computers en de computernetwerken. De sector kan zich vinden in de bereikte afspraken.

Ook over de revalidatie tijdens de lestijden overlegden we dit jaar volop. We willen de omzendbrief van 1978 vervangen door een soepelere regeling. De beslissing of revalidatie tijdens de lestijden nodig is, willen we bij een overleg tussen de school, het CLB, de ouders en het centrum leggen. De voorliggende teksten voldoen nog niet helemaal aan onze bekommernissen. Vooral voor leerplichtige kleuters en voor sommige kinderen in het buitengewoon onderwijs wensen we meer mogelijkheden tot behandeling tijdens de lestijden.

Actie voor een meerjarenplan 2010-2014

Er was aan de sector een nieuw meerjarenplan beloofd, nog voor het einde van de legislatuur. Maar dat liep niet zo vlot. In 2009 waren er voor het eerst sinds jaren geen middelen voor uitbreiding in de sector, terwijl de noden erg groot bleven. Ook onze eis om de

personeelsstop te doorbreken wilden we kracht bijzetten. Tenslotte ijverde de sector reeds lang voor een strategisch plan rond de zorgvernieuwing.

Het middenveld vond elkaar rond deze eisen en sprak met één stem. Met niet minder dan 19 organisaties van gebruikers, budgethouders-

verenigingen, verwijzers, werknemers en werkgevers, vormden we een krachtig platform.

We maakten een gezamenlijke tekst: **“Vlaanderen moet zijn verantwoordelijkheid nemen: een meerjarenplan 2010-2014 dat tegemoet komt aan de noden van alle personen met een handicap”**. We verspreidden

deze nota bij de parlementsleden van de Commissie Welzijn, de fractieleiders en de partijvoorzitters. En inderdaad, op de allerlaatste zittingsdag van het Vlaams parlement op 30 april 2009 werd een resolutie goedgekeurd, waarin de parlementsleden de grote nood in de sector onderschreven. Ze vroegen dat de volgende regering werk maakt van een nieuw meerjarenplan voor uitbreidingsbeleid, waarin ook een versterking van de personeelsomkadering wordt voorzien én stevig werk gemaakt wordt van de zorgvernieuwing.

We beslisten samen met het platform een tweede spoor te bewandelen: een grote publieke manifestatie met alle organisaties op 8 mei 2009. Ook na deze geslaagde actie zaten we niet stil. In de weken voor de verkiezingen hadden we een onderhoud met de voorzitters van alle democratische politieke partijen. En het moet gezegd: het regeerakkoord is beloftevol voor de sector personen met een handicap. Onze aandacht zal niet verslappen. We gaan nu voor de volledige uitvoering van dit regeerakkoord.

Ondertussen op het terrein: het Persoonsgebonden Budget (PGB)

Ondertussen werd er verder gewerkt aan verschillende sporen van de zorgvernieuwing. Eén ervan is het PGB-experiment, dat loopt van 1 oktober 2008 tot eind december 2010. De uitvoering wordt in onze vereniging voortdurend bediscussieerd, mee gestuurd en opgevolgd. De belangrijkste discussiethema's waren onder meer de steekproeftrekking, de fase van de vraagverduidelijking, de berekening van het budget, de mogelijke inzet van het PGB, de wijze van betaling, de

Tabel: evolutie in het ondersteuningsaanbod over 5 jaar. Aantal per 31/12

	2004	2009	Evolutie
(semi)residentiële plaatsen	22.781	24.444	+7,29%
ambulante begeleiding	7.300	10.140	+38,90%
PAB	694	1.727	+148,84%

relatie met de voorzieningen. We hebben onze standpunten ingebracht en verdedigd. Niet alle keuzes die in het experiment gemaakt werden, dragen onze voorkeur weg. Zo waren we nooit voorstander van experimenteren met cash geld om zorg in te kopen in voorzieningen. Onze voorkeur gaat nog steeds uit naar een loonkostendeekkende financiering via een trekkingsrecht. Ook stellen we ernstige vragen bij de keuze om de zorgaanbieders niet te beperken tot de reeds erkende VAPH voorzieningen.

Eind april 2009 kregen de kandidaten hun budget toegewezen en konden ze aan de slag. Begin mei startten wij onze intervisiegroep op, waarin voorzieningen die een PGB'er ondersteunen, hun ervaringen met elkaar kunnen delen. In de zomermaanden tekenden we de eerste ervaringen van voorzieningen op. Eén van de moeilijke punten bleek de prijsbepaling. Dat is voor de voorzieningen een nieuw gegeven. We stelden een grote diversiteit vast in de manier van werken. Daarom startte een werkgroep om een leidraad te maken voor de prijsbepaling door de voorzieningen.

Persoonlijk Assistentiebudget (PAB)

In 2008 ondertekenden de werkgeversorganisaties, de budgethoudersverenigingen en de vakbonden een protocolakkoord. Samen willen zij streven naar een volwaardig statuut voor de PAB-assistenten, bij voorkeur binnen PC 319.01. Het akkoord werd toegelicht op het VAPH. Om de gesprekken verder te kunnen zetten, moet er meer informatie beschikbaar zijn. Enerzijds stelt de studiedienst van

Tabel: evolutie in het aantal wachtenden over 5 jaar. Aantal per 31/12

	2004	2009	Evolutie
Dringende vragen naar ondersteuning door een voorziening (urgentiecode 1 en 2)	6.436	12.499	+94,20%
Aantal wachtenden op PAB	2.500	5.153	+106,12%

het VAPH gegevens ter beschikking uit hun database. Aanvullend werd een onderzoeksopdracht uitgeschreven om een beter zicht te krijgen op de reële situatie van de PAB-assistent. Een stuurgroep waarin ook het Verbond vertegenwoordigd is, volgt het geheel op. In 2010 moet het resultaat van beide processen beschikbaar zijn. Daarna worden de besprekingen over het statuut verder gezet.

In de tweede helft van 2009 startte het VAPH een uitgebreide evaluatie van de PAB-regelgeving. Verschillende partijen werden bevroegd over hun wensen voor een bijsturing van de huidige regelgeving. Ook het Vlaams Welzijnsverbond boog zich over de kwestie. We vinden in elk geval dat er in de toekomst meer mogelijkheden moeten zijn met een PAB. Hoe dat precies moet georganiseerd worden, daarover willen we eerst een uitgebreid debat voeren, waarin we ook de resultaten van het experiment PGB betrekken.

Het beschermd en geïntegreerd wonen

Een andere stap in de zorgvernieuwing is de integratie van de regelgeving beschermd en

geïntegreerd wonen. Het geïntegreerd wonen bestaat sinds november 2006, volledig op de leest geschoeid van het beschermd wonen, maar voor mensen met een grotere ondersteuningsnood. De volgende stap is het integreren van de regelgeving beschermd wonen en geïntegreerd wonen. Het nieuwe kind zal 'diensten inclusieve ondersteuning' noemen en starten via een pilootfase. De nadruk ligt op het realiseren van een zo inclusief mogelijke ondersteuning. De middelen hangen af van de zorggraad van de cliënt. Hiervoor wordt een nieuw ontwikkeld zorgzwaarte-instrument experimenteel uitgetest.

Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA)

De verbetering van het sectorspecifieke VIPA-besluit staat al jaren bij onze topprioriteiten. Het heeft veel tijd en energie gekost, maar het is er eindelijk gekomen in 2009. De voornaamste verbeteringen zijn het optrekken van het aantal vierkante meters en de prijzen. Verder worden de Centra voor Ontwikkelingsstoornissen en de semi-inter-

naten voor schoolgaanden, die geen andere erkenning van het VAPH hebben, in het VIPA-besluit opgenomen.

Deze aanpassingen zijn zeker stappen in de goede richting. In de toekomst blijven wij ijveren voor onze initiële voorstellen. Wij willen onder meer dat ook de ambulante diensten een volwaardige plaats in het VIPA krijgen en dat alle semi-internaten voor schoolgaanden opnieuw opgenomen worden. Een doorn in het oog blijft ook de verplichting om een kunstwerk aan te schaffen met de VIPA-middelen

Zorgregie

In de permanente cel werd een eerste evaluatie gemaakt van de uitvoeringsrichtlijnen zorgregie. We vroegen een grondige vereenvoudiging van de richtlijnen en meer regionale verantwoordelijkheid.

Tegelijk met deze evaluatie werden de resultaten bekend gemaakt van het actieonderzoek urgentiecodering. Hieruit bleek dat de betrouwbaarheid van de urgentiecodes laag is. Naar aanleiding van deze resultaten en de evaluatie van de uitvoeringsrichtlijnen legde het VAPH een nieuwe nota op tafel in de permanente cel: de nieuwe 'prioritisering'. Deze nota moet leiden tot nieuwe uitvoeringsrichtlijnen en komt gedeeltelijk tegemoet aan een aantal noden en vragen die bij ons leven. De verantwoordelijkheid ligt meer bij de regio's, het systeem lijkt minder complex, de concepten zijn vereenvoudigd, en de overlegtijd kan beperkt worden. Anderzijds handelt de nota vooral over het proces van zorgbemiddeling met de focus op prioriteitenbepaling bij het opnamebeleid. Zorgafstemming en zorgplanning komen slechts zijdelings aan bod.

Uit de eerste evaluatie blijkt dat de functie van contactpersoon sterk onder druk staat. Een

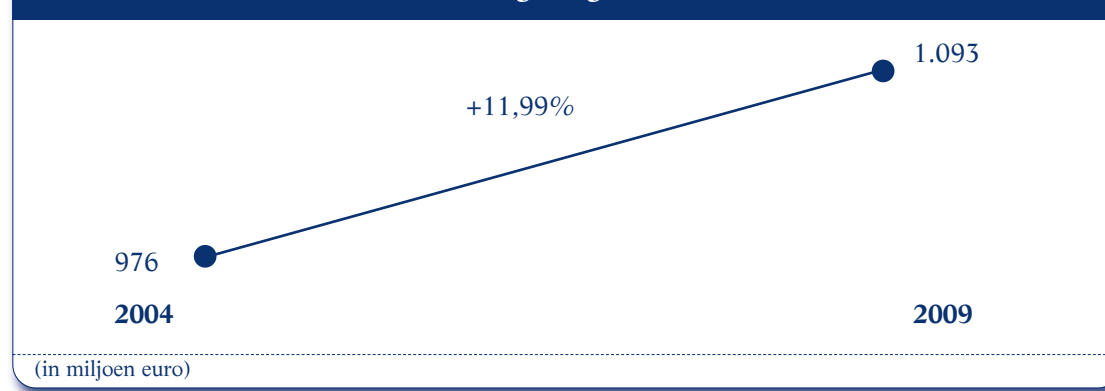
financiering van de functie is noodzakelijk. Een voorstel werd uitgewerkt om de contactpersonen te vergoeden voor alle zorgvragers die op de Centrale Registratie van Zorgvragen staan met een urgentiecode 1, 2 of 3 en die nog geen ondersteuning genieten. Wij dringen erop aan dat het meerwerk van contactpersonen ook vergoed wordt voor dossiers van zorgvragers die al ondersteuning krijgen. Voor 2010 is één miljoen euro voorzien voor de financiering van de contactpersonen.

De Vlaamse regering keurde een besluit goed dat de noodsituaties voor volwassenen regelt. Het besluit zorgt voor meer duidelijkheid en biedt een administratief eenvoudiger kader. De doorstroom van mensen in een noodsituatie naar verdere ondersteuning loopt dikwijls moeilijk. In het uitbreidingsbeleid 2010 is een budget van meer dan 1 miljoen euro uitgetrokken om de ondersteuning na een noodsituatie mogelijk te maken.

Verder keurde de Vlaamse regering ook een besluit goed rond de knelpunt dossiers voor minderjarigen. Het gaat om een experimentele subsidiëring voor twee jaar. Een minderjarige kan hierdoor beroep doen op een "aanvullend" geïndividualiseerd aanbod. Er moet dus al een VAPH aanbod zijn, voordat deze middelen ingeschakeld kunnen worden. Deze regeling lijkt geen afdoende oplossing te garanderen, gezien het tekort aan plaatsen in de sector. Het sluit volgens ons ook niet goed aan bij de ontwikkelingen rond zorgregie in het VAPH. Vermits het om een experimentele subsidiëring gaat, evalueren we dit volgend jaar.

Tenslotte maakte het VAPH ook een meerjarenanalyse met veel cijfergegevens die bij de

Kredieten VAPH 2004-2009 – initiële begroting

opmaak van de meerjarenplanning 2011-2014 nuttig zullen zijn. De centrale databank werd begin 2009 geïmplementeerd. De databank is een cruciaal element in de zorgregie. Het concept en de opbouw van de databank werd door de sector positief geëvalueerd. Onze commissie programmatie en erkenningen maakt in 2010 een grondige evaluatie van de databank.

diane.serneels@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 26,
evelien.devriese@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 28 of
hilde.verstricht@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 27

VRIJWILLIGERSWERK

Een nieuw Vlaams decreet

In 2007 vormde de campagne 'Vrijwilligers helpen. Wie helpt hen?' de start van een grondige verbetering van het decreet op het georganiseerd vrijwilligerswerk. Het nieuwe decreet werd goedgekeurd op 3 april 2009. Het decreet zorgt voor een afstemming tussen de Vlaamse en federale wetgeving. Daarnaast krijgt het ingebouwde vrijwilligerswerk dezelfde erkenning als het autonome vrijwilligerswerk en moeten alle organisaties aan dezelfde kwaliteitseisen voldoen. Het decreet is voor organisaties een aanzet om een eigentijds vrijwilligersbeleid te voeren.

Daarmee is dit hoofdstuk echter niet afgerond. Om het decreet in werking te laten treden zijn nog uitvoeringsbesluiten nodig. De overheid betrok ook ditmaal de sector bij de voorbereidingen. Er komen twee besluiten: het eerste bevat bepalingen voor autonome en ingebouwde organisaties over rekrutering, onthaal, vorming, afsprakennota en ver-

*** Vanuit de sector vrijwilligerswerk volgen we de evoluties in het vrijwilligerswerk op, en dit zowel op Vlaams als op federaal vlak. Vooral op Vlaams niveau waren de verwachtingen hoog gespannen: een nieuw decreet was op komst!**

zekering; het tweede legt de voorwaarden voor erkenning en subsidiëring van de autonome vrijwilligersorganisaties vast. We verwachten de goedkeuring van de besluiten in het begin van 2010.

Vreemdelingen en vrijwilligerswerk

Het thema vreemdelingen en vrijwilligerswerk stond het hele jaar op onze agenda.

Budget welzijn	3.300.000.000 euro
Budget vrijwilligerswerk	1.031.000 euro

Het oorspronkelijke wetsvoorstel dat vrijwilligerswerk mogelijk moest maken voor vreemdelingen, ongeacht hun statuut, werd bijgestuurd. Het nieuwe voorstel is echter voor onze sector vrijwilligerswerk niet meer aanvaardbaar omwille van de controle- en sanctiemechanismen die werden toegevoegd. Een aanpassing van de regelgeving moet zowel praktisch als juridisch voor alle partijen een vooruitgang zijn!

Versoepeling regelgeving kostenvergoeding

De Hoge Raad voor Vrijwilligerswerk maakte in 2008, zoals voorzien in de regelgeving, een evaluatie van de kostenvergoedingen. In 2009 kwam er een eerste wijziging: de federale wetgeving werd aangepast, zodat een beperkte combinatie van de forfaitaire kostenvergoeding met een terugbetaling van de reële vervoerskosten mogelijk is. Dit voor maximaal 2000 km. per vrijwilliger per jaar. Hiermee zijn zeker niet alle moeilijkheden van de baan, maar er is alvast een versoepeling gerealiseerd.

Hoge Raad voor Vrijwilligers

Als lid van de Hoge Raad voor Vrijwilligers zijn we van nabij betrokken bij de ontwikkelingen in de federale wetgeving. In 2009 werd de Hoge Raad om verschillende adviezen gevraagd. De Raad gaf een negatief advies over het wetsvoorstel dat verlof voorziet voor bestuursleden van een vrijwilligersorganisatie. De Hoge Raad stelde een advies op over knelpunten in de regelgeving met betrekking tot het verzekeringsaspect.

Het wetsvoorstel dat de vrijwilligers, die actief zijn in de opvangdiensten, het niet-dringend ziekenvervoer of de dringende medische hulpverlening, een hogere vergoeding wil geven, kreeg wel een positief advies. De Hoge Raad volgt de ontwikkelingen rond vreemdelingen en vrijwilligerswerk van nabij.

Vrijwilligers en vertrouwelijke informatie

Vrijwilligers die actief zijn in de verschillende sectoren van welzijn, komen vaak in aanraking met vertrouwelijke informatie en persoonlijke gegevens. Het is voor de vrijwilliger niet steeds duidelijk hoe hiermee correct om te gaan. De federale wetgeving verplicht organisaties om hun vrijwilligers te informeren over de geheimhoudingsplicht. Daarom zette de Minister van Welzijn een onderzoeksproject op rond het omgaan met vertrouwelijke informatie en beroepsgeheim. In mei 2009 werd het project afgerond. Een brochure voor de vrijwilliger en een handleiding voor de verantwoordelijke zijn het resultaat.

2011 = EYV

Eind november 2009 werd op vraag van de Europese Commissie beslist om 2011 uit te roepen tot het Europese Jaar van het Vrijwilligerswerk. Doel is te komen tot een allesomvattende strategie en actie op Europees niveau voor het (h)erkennen, promoten, faciliteren en ondersteunen van het vrijwilligerswerk. Dit aan de hand van 4 doelstellingen: scheppen van een kansrijke omgeving voor vrijwilligerswerk, empowerment van vrijwilligersorganisaties en kwaliteitsverbetering,

(h)erkennen van vrijwilligerswerk en het belang van vrijwilligerswerk onder de aandacht brengen.

Contactgroepen

Het Vlaams Welzijnsverbond biedt zijn leden, naast de commissie vrijwilligerswerk, ook een platform om elkaar te ontmoeten rond de concrete aspecten van het werken met vrijwilligers. De coördinatoren vrijwilligerswerk uit de sector ondersteuning voor personen met een handicap ontmoeten elkaar drie maal per jaar.

Op de agenda staan uiteraard de ontwikkelingen in de Vlaamse en federale wetgeving, maar de nadruk ligt vooral op de praktische uitwisseling van tips en ervaringen en de discussie over thema's gerelateerd aan het vrijwilligerswerk zoals: familieleden van cliënten en vrijwilligerswerk, het spel 'Vrij-willig' als aanzet voor een vrijwilligersbeleid in de organisatie, vorming aanbieden aan vrijwilligers, voorstelling van 'De Tijdbank', rekrutering, personeelsleden en vrijwilligerswerk, hoe jongeren betrekken bij vrijwilligerswerk, promotie van vrijwilligerswerk, voorstelling van het project 'ZieZo', enz. Iedere keer stof genoeg dus voor een boeiende uitwisseling!

diane.serneels@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 26 of
evelien.devriese@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 28

MAATSCHAPPELIJK VERANTWOORD ONDERNEMEN

Netwerktafel diversiteit

Een belangrijke vaststelling uit deze netwerktafel is dat voorzieningen bij vacatures actief op zoek moeten gaan naar de juiste kandidaat en daarvoor contacten moeten leggen met andere organisaties. Ook moeten vacatures op de juiste plaats bekend gemaakt worden. Diversiteit moet geïntegreerd worden in het totale beleid van de voorziening en men moet er blijvend aandacht voor hebben. Dikwijls zorgt de schrik voor het onbekende voor een afwijzende houding. Als organisatie komt het erop aan om alle medewerkers te ondersteunen, ongeacht hun afkomst.

Leerpunten

Op basis van de drie netwerktafels kwamen we tot een aantal leerpunten. Zo moet de implementatie van MVO in een welzijnsvoorziening een bewuste keuze zijn van de top van de organisatie. Enkel dan zijn er slaagkansen. Concreet betekent dit dat de Raad van Bestuur achter het concept moet staan, dit in de **beleidvisie** een plaats geeft en daar ook de nodige middelen voor uittrekt. De beleidsvisie krijgt een vertaling in strategische doelstellingen. MVO is immers meer dan maatschappelijke betrokkenheid of liefdadigheid. Het maakt integraal deel uit van de kernactiviteiten van de voorziening.

** Op onze algemene ledenvergadering in mei 2008 gaven we het startsein voor een campagne rond maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO). We organiseerden in dat jaar nog twee netwerktafels rond de thema's competentie management en energie. In 2009 gingen we verder met het project MVO met een derde netwerktafel rond diversiteit. Op onze Algemene Vergadering brachten we een samenvatting van de voornaamste leerpunten.*

Dat wil niet zeggen dat alle initiatieven in het kader van MVO per definitie behoren tot de core business van de voorziening en opgenomen moet worden door de voorziening zelf. Integendeel, uit de netwerktafels blijkt duidelijk dat dit best gebeurt in samenwerking met deskundigen ter zake. Maar de voorziening moet wel de zorg voor de effecten van de activiteiten ter harte nemen.

De organisatie dient zich dan ook naar het concept te **structuren**: wellicht moeten de aanwervingsprocessen met het oog op diversiteit bijgestuurd worden, binnen het competentiebeleid moet een aanbod gedaan worden naar de medewerkers om zuinig om te springen met energie en het gebruik van alternatieve energie optimaal te benutten, de voorziening zal met de externe relaties in dialoog treden rond een mobiliteitsplan e.d.

Een belangrijk leerpunt is ook de **interne en externe communicatie**. Bij het begin van het proces (de motieven van waaruit gestart wordt en waar we naar toe willen), bij de uitvoering (wie allemaal betrokken wordt en wat van iedereen verwacht wordt), en bij de evaluatie. Meer nog dan een vertaling van het MVO-concept in structuren en bedrijfsprocessen vraagt het een mentaliteitswijziging in uw organisatie. Zo moet het een automatische worden om de lichten te doven bij het verlaten van een lokaal. En in dit alles hebben leidinggevend een voorbeeldfunctie.

Knelpunten

Als knelpunt wordt gesignaleerd dat je voor MVO tijd en middelen moet vrijmaken. En dat is niet evident in welzijnsvoorzieningen,

vooral niet in kleine voorzieningen. Men staat dan wel open voor het concept, maar niet op een actieve wijze. De organisaties zijn er in de eerste plaats voor de cliënten of bewoners. De P van People is uitermate belangrijk, maar ook de overige P's (Planet en Profit) spelen mee in onze organisaties, al komen ze niet altijd expliciet boven water en kadert men ze niet binnen MVO. Dit hoeft misschien ook niet, als men er zich maar bewust van is. Men hoeft het niet altijd in grootse zaken te zoeken, een kleine stap kan snel navolging krijgen. Het zou alvast stimulerend werken indien de overheid incentives geeft bij het uitwerken van initiatieven binnen het MVO-concept.

Zorg voor mens, milieu en financiële evenwichten... daar durft niemand nog openlijk van te zeggen dat deze niet belangrijk zijn. We hebben de opdracht om ook aan de toekomstige generaties te denken en daarin zijn de 3 P's belangrijk. Vaak maakt men in privésituaties wel keuzes die in dit concept passen. Misschien uit economische overwegingen: zonnepanelen plaatsen levert op termijn financieel voordeel op en je krijgt er een premie voor; of uit menselijke overwegingen: biovoedsel is immers gezonder, enz. Waarom zouden we die keuzes niet kunnen maken in

onze organisaties? We vertaalden dit in de slogan: **“Wat thuis kan, kan ook op het werk.”**

Commissie MVO

Ook de Raad van Bestuur van het Vlaams Welzijnsverbond ziet in het concept van MVO mogelijkheden voor welzijnsvoorzieningen om niet alleen intern waardegebonden te werken, maar ook extern in te spelen op de ethische oproep van de maatschappij om verantwoord om te springen met onze samenleving en onze toekomst. Daarom besliste de Raad van Bestuur op 15 december 2009 tot de oprichting van de commissie MVO. Deze zal leden ondersteunen bij het mainstreamen van MVO in de voorziening en reikt handvatten aan om MVO integraal te benaderen en te verankeren in het algemeen strategisch beleid van de voorziening.

steven.delooze@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 22

linda.beirens@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 31

Ook in 2009 geen uitvoeringsbesluiten ‘nieuw’ kwaliteitsdecreet

Toen de beleidsraad op 14 april 2008 het startschot gaf om de besprekingen van de uitvoeringsbesluiten van het kwaliteitsdecreet 2003 aan te vatten, was de ambitie er om deze tegen eind 2009 afgerond te hebben. Niettegenstaande een aantal sectorale werkgroepen intense besprekingen voerden, waren er eind 2009 nog altijd geen uitvoeringsbesluiten van het kwaliteitsdecreet voor onze sectoren.

Het sectoraal overleg **Kinderopvang** kwam op regelmatige basis samen. Men evalueerde de sectorspecifieke minimale kwaliteitseisen (smk's) en er werd gediscussieerd over een aantal belangrijke maatschappelijke thema's. Tegelijkertijd was het de intentie om aan de opgelijste thema's dataverzameling te koppelen. Eind 2009 lag nog geen ontwerp tekst van uitvoeringsbesluiten voor. Streefdatum is eind 2010.

Voor de **Centra Kinderzorg en Gezinsondersteuning** wordt een nieuwe regelgeving uitgewerkt, waarin kwaliteit zijn plaats zal vinden. De kwaliteitscoördinatoren van de CKG's kwamen samen in een werkgroep van Kind en Gezin om voorbereidend werk te leveren rond de uitvoeringsbesluiten kwaliteitszorg. Deze oefening werd afgerond en moet zijn plaats

** De intersectorale commissie kwaliteit volgt de sectorale overleggroepen op en adviseert vanuit de visie dat kwaliteitsmanagement en kwaliteit van zorg in de eerste plaats de verantwoordelijkheid is van de voorziening.
De commissie informeert zich over de ontwikkelingen in het inspectielandschap.*

krijgen in het geheel van de regelgeving. Eind 2009 lag nog geen ontwerp van regelgeving voor.

Het sectoraal overleg **Bijzondere Jeugdbijstand** startte niet in 2009. Toch bevat het plan 'Perspectief!' een aantal elementen i.v.m. kwaliteit. In het globaal plan jeugdzorg werd uitdrukkelijk aandacht besteed aan het ruimer organiseren van wetenschappelijk onderzoek naar de effectiviteit en efficiëntie van de geboden hulp- en dienstverlening. Dit sloot aan bij de richting die de smk's steeds aangaven.

Het sectoraal overleg **Ondersteuning van Personen met een Handicap** rondde eind 2009 zijn werkzaamheden af. Resultaat van het overleg was een ontwerp van besluit met een luik over de individuele en collectieve rechten en plichten en een luik kwaliteitszorg. Belangrijk is dat de huidige inspraakbesluiten en de gebruikersgerichte smk's geïntegreerd werden. De doelstelling zoals gefor-

muleerd in het ontwerpbesluit is: "Het samenbrengen van alle kwaliteitsvereisten in één regelgeving, die voor die kwaliteitsvereisten een kwaliteitssysteem oplegt met een zelfevaluatie, moet er toe bijdragen dat zorg voor kwaliteit een dynamisch gebeuren wordt, in samenspraak tussen de gebruiker en de voorziening." Het blijft nog wachten op het definitieve uitvoeringsbesluit.

De keuze van de beleidsraad om de agent-schappen een gedifferentieerd ontwikkelings traject te laten volgen en een eigen tijds-pad op te stellen, resulteerde in een verschillende visie op de uitvoering van het kwaliteitsdecreet. De commissie kwaliteit is eerder voorstander van een duidelijke beleidsvisie en een centrale aansturing.

IVA Inspectie en onze sectoren

IVA Inspectie en toezicht voerde tussen april en december 2009 focusinspecties uit over

de participatie van de voorzieningen in het proces van de integrale jeugdhulpverlening en de implementatie van het decreet rechtspositie van de minderjarige. Dat moet resulteren in een beleidsgerichte rapportage over dit onderwerp. In de Bijzondere Jeugdbijstand is men vertrouwd met focusinspecties. Dit is wel een nieuwe aanpak in de sector Ondersteuning van Personen met een Handicap. De Centra Integrale Gezinszorg kregen in het najaar 2009 niet alleen een inspectie rond de implementatie van het decreet rechtspositie van de minderjarige, maar ook een algemene opvolgingsinspectie en een financiële inspectie.

Op 10 december 2009 was het Vlaams Welzijnsverbond te gast bij IVA Inspectie, afde-

ling Welzijn en Gezondheid. Directe aanleiding van het overleg was de verlenging van de erkenningen in de Bijzondere Jeugdbijstand in 2010. We kregen inzage en toelichting bij het inspectiemodel: het model vertrekt vanuit de organisatie van de voorziening, de visie op en de concrete praktijk van de hulpverlening. De erkenningsvoorwaarden, de smk's en procedures zijn niet meer de invalbasis van het model, maar worden erbij gehaald daar waar ze van toepassing zijn.

linda.beirens@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 31

CENTRUM VOOR ETHIEK EN ZINGEVING IN HET WELZIJNSWERK

Wat is het C.E.Z.?

Het C.E.Z. werd opgezet vanuit de vaststelling dat er weinig aandacht is voor ethische en zingevingsaspecten op het vlak van het welzijnswerk, en dit zowel bij de professionele en vrijwillige hulpverleners als binnen de diverse opleidingen. Vanaf 2000 werd de C.E.Z.-werking ingebouwd in de werking van het Vlaams Welzijnsverbond en vanaf dan wordt de ondersteuning van de Ethische Commissie één van de hoofdpodochten.

De dagelijkse werking wordt gestuurd door een eigen stafvergadering, die bestaat uit Paulus Van Bortel en Fons Geerts (Vlaams Welzijnsverbond), Bert Lismont (oud-docent Sociale School Gent), Els Van Saene (oud-docente Sociale School Brussel en beheerder van De Valier), Els Leuris (cRZ), Bart Hansen (Centrum voor Biomedische Ethiek en Recht en vzw Emmaüs) en Stefaan Baeten (voorzitter Ethische Commissie).

Naast de voorbereidende werkzaamheden voor de Ethische Commissie werd er gewerkt rond diverse advies- en andere vragen van voorzieningen, zowel van leden van het Vlaams Welzijnsverbond als van niet-leden.

*** *Het C.E.Z. wil welzijnsvoorzieningen helpen om ethische en zingevende aspecten van de hulpverlening aan bod te laten komen in hun werking. Hulp verlenen is immers nooit 'neutraal'... Het C.E.Z. verricht onder meer denkwerk rond actief pluralisme, diversiteit, de thema's van de Ethische Commissie, enz.***

Reflectienamiddag over etnisch-culturele diversiteit

Op 20 oktober organiseerden we o.l.v. Paulus Van Bortel een reflectienamiddag voor leidinggevenden en stafmedewerkers over **“Hoe omgaan met etnisch-culturele diversiteit in welzijnsvoorzieningen”**. Inleider was Khadija Aznag, van de Dienst Diversiteit en Gelijke kansen van de Provincie Vlaams-Brabant. Deze namiddag kaderde in de Verbondswerking rond actief pluralisme en diversiteit. Er waren 17 aanwezigen.

Diversiteit is een complex gegeven en heeft vele facetten: etniciteit, leeftijd, handicap, gender, gaardheid, enz. De inleider benadert diversiteit vanuit het kruispuntdenken en dus vanuit het individu dat een mix is van de verschillende categorieën. Categoriaal denken kan immers leiden tot stigmatisering. We gaan

ervan uit dat het zichtbaar maken van verschillen, de tolerantie verhoogt. Hoe kunnen we voorzieningen tips aanreiken om een correct beeld te krijgen van de samenleving waarin de organisatie functioneert, met als doel een weerspiegeling ervan te krijgen in het personeelsbestand van de organisatie? Welk traject kunnen we uitzetten om mensen te vormen en zo actief een divers personeelsbestand in de voorzieningen stimuleren? In de toekomst wordt verder gewerkt op twee sporen: het stimuleren van een diversiteitsbeleid in de voorzieningen en verder dialogeren rond actief pluralisme.

Ondersteuning van de Ethische Commissie

De intensieve werking van de Ethische Commissie van het Vlaams Welzijnsverbond slorpt

heel wat tijd en energie op van de C.E.Z.-medewerkers. Zij bereiden de vergaderingen van de Commissie en van het bureau voor, staan in voor de verslaggeving en de opvolging ervan en werken mee aan de implementatie van de adviezen naar de voorzieningen toe. En er was de studiedag over het vijfde ethisch advies op 23 januari 2009, en de opvolging ervan. Op deze manier stimuleert het C.E.Z. de ethische reflectie in de dagelijkse werking van de voorzieningen.

Publicaties

De rubriek “Ethiek en Zingeving” van het **Tijdschrift voor Welzijnswerk** wordt vanuit het C.E.Z. ingevuld. Verder verschenen er in de voorbije jaargang diverse artikels vanuit een ethische invalshoek. Ook in de edito’s van Fons Geerts komen vaak ethische uitzichten van de hulpverlening aan bod. Er was

uiteeraard het themanummer (jg. 33, nr. 302, september 2009) naar aanleiding van de studiedag rond het Ethisch Advies nr. 5 over “De positie van de hulpverlener in welzijnsvoorzieningen: geprangd tussen aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid”.

Verder vermelden we nog de artikels “Duurzame ontwikkeling: een opgave voor het sociaal werk? Een normatieve kijk” van Jef Peeters (nr. 301, juli 2009) en “Peilen naar de grenzen van het (actief) pluralisme. Een eindeloos gesprek op de weg van samenwerking naar respect” van Paulus Van Bortel (nr. 304, december 2009).

fons.geerts@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 29

ETHISCHE COMMISSIE

Vergaderingen

In 2009 kwam de plenaire vergadering van de Ethische Commissie vier maal samen, het bureau, dat de plenaire vergaderingen voorbereidt, vergaderde vijf maal. In januari was er geen Commissievergadering omwille van de studiedag over advies 5. In de loop van 2009 werd Advies 6 afgerond. Ook werd ingegaan op de vraag om een algemeen ethisch advies te formuleren bij het Europees INCLUSO-project, waarbij social software (facebook, netlog,...) wordt ingezet bij jongeren met problemen. Er werd ook gewerkt aan een 'ethische probleemstelling' ter voorbereiding van advies 7 over 'continuïteit van zorgrelaties'.

Studiedag over Advies 5

Op vrijdag 23 januari 2009 organiseerden we in het Leuvense Provinciehuis onze studiedag over Advies 5 onder de titel: **"Tussen aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid. Over de positie van de hulpverlener in welzijnsvoorzieningen"**. Hierin werd ingezoomd op de drie delen van het advies: het juridisch kader rond aansprakelijkheid (deel 1 van het advies) door Vital Bergmans, de ethische visie op verantwoordelijkheid (deel 2 van het advies) door Roger Burggraeve en het organisatiekader of het advies in de praktijk (deel 3 van het advies) door Stefaan

*** De ethische Commissie werkt in opdracht van de Raad van Bestuur ongeveer jaarlijks een Ethisch Advies uit over een thema dat relevant is voor de voorzieningen: soms sluit het aan bij een hulpverleningsaspect, soms gaat het eerder over het voorzieningenbeleid.**

Baeten. In de namiddagworkshops konden de deelnemers begeleid aan de slag met een van de 6 casussen. De dag werd afgesloten met een drankje. We telden ruim 140 deelnemers, die het advies en de studiedag erg apprecieerden. Naast de tekst van het advies werden ook de presentaties van de sprekers gepubliceerd op de website.

Advies 6 afgerond

In de loop van 2009 werd verder gewerkt aan Advies 6 over **'Zorgzame ondernemers in de zorg'**. Na een eerste tekstversie werd een 'praktisch' derde deel toegevoegd met een ethische audit. Tussendoor werd overlegd met professor Luc Van Liedekerke, die onder meer inging op het verschil tussen MVO en 'goed bestuur', en die enkele tips gaf om de tekst beter te structureren en te verduidelijken. De definitieve tekst kon pas goedgekeurd worden op de commissieverga-

dering van januari 2010. Daarna wordt de tekst ter bekrachtiging voorgelegd aan de Raad van Bestuur.

Vijf adviezen

Tot nu toe werden vijf adviezen van de Ethische Commissie gepubliceerd op de website van het Vlaams Welzijnsverbond, nl. over 'Opnamevrijheid - opnameplicht' (Advies nr. 1), 'Omgaan met vermoedens van seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel misbruik' (Advies nr. 2), 'Zorgvuldig omgaan met informatie-uitwisseling in het welzijnswerk' (Advies nr. 3), 'Uw regels zijn de onze niet. Ethisch omgaan met grenzen en begeleidingsafspraken' (Advies nr. 4), en 'De positie van de hulpverlener in welzijnsvoorzieningen: geprangd tussen aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid' (Advies 5).

fons.geerts@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 29

PERSONEELSKENGETALLEN

Een schat aan cijfers

In 2009 namen aan de tweede editie van de bevraging reeds 225 voorzieningen deel. In onze steekproef zijn ruim 20.000 werknemers uit de Vlaamse welzijnssectoren opgenomen. De representativiteit van onze steekproef is het hoogst in de sectoren bijzondere jeugdbijstand en ondersteuning van personen met een handicap: ongeveer de helft van de totale sector is in de steekproef opgenomen. Het verzamelde cijfermateriaal laat bijgevolg toe om een aantal uitspraken te doen die representatief zijn voor de hele sector.

Zo stellen we vast dat ruim 50% van de personeelsleden deeltijds werkt. Bij de mannen is dat één op drie, bij de vrouwen gaat het over twee op drie. In de kinderopvang werkt 65% van het totale personeelsbestand deeltijds. Een vijfde van het personeel onderbrak zijn loopbaan via thematisch verlof of via tijdskrediet.

Werkgevers uit de welzijnssectoren moeten beschikken over de nodige managementvaardigheden om de continuïteit van de zorg te combineren met een personeelsbeleid dat aandacht heeft voor het evenwicht tussen werk en privé.

*** Om de voorzieningen te ondersteunen bij de registratie van hun personeelsgegevens startte het Vlaams Welzijnsverbond in 2008 het project personeelskengetallen. Gegevens over heel wat uiteenlopende personeelsthema's werden opgevraagd bij de leden. De bestuurders van de voorzieningen kunnen deze cijfers gebruiken voor een gericht personeelsbeleid.**

De leeftijdsproblematiek

Het personeel is gemiddeld 39 jaar. 22% is ouder dan 50 jaar. Als we rekening houden met een gemiddelde uitstapleeftijd op 58 jaar, betekent dit dat 1/5de van het personeel moet worden vervangen tijdens de komende 8 jaar. Nu reeds geniet 38% van het personeelsbestand van de extra dagen arbeidsduurvrijstelling, en binnen enkele jaren komt hier nog een grote groep bij. Een evolutie om in de gaten te houden. De komende jaren zal de sector bovendien inspanningen moeten doen om de 50-plussers langer aan de slag te houden. Zoniet dreigt er een tekort aan personeel.

Een personeelslid heeft een gemiddelde baremieke anciënniteit van 15 jaar, waarvan bijna 11 jaar bij zijn huidige werkgever. Er is dus sprake van een hoge trouw aan de sector en de werkgever. Loyaal personeel met een

schat aan ervaring in de sector verhoogt de kwaliteit van de zorg. Het hoge opleidingsniveau – 54% heeft een diploma hoger onderwijs – is vanzelfsprekend ook een goede basis voor de kwaliteit van de dienstverlening. De werking is professioneel onderbouwd.

Individuele positionering

Het Vlaams Welzijnsverbond wenst alle deelnemers aan de bevraging te bedanken voor hun inzet en we hopen dat de resultaten uit hun individuele positionering veel inspiratie bieden bij het personeelsbeleid. In de toekomst zullen wij onze bevraging verder verfijnen, gaan wij proberen om prognoses te maken en vergelijkingen met gelijkaardige onderzoeken in andere sectoren.

steven.delooze@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 22

COMMISSIE PERSONEELSMANAGEMENT

Kwaliteit van het personeel

Het goed functioneren van onze organisaties hangt op de eerste plaats af van de inzet en de kwaliteit van het personeel. Het noodzaakt ons als leidinggevend en in de hele organisatie te zoeken naar invalshoeken en instrumenten ter ondersteuning van de medewerker tijdens zijn hele loopbaan in de voorziening, en mogelijks ook daarbuiten.

Door kennisverstrekking, kennisdeling en kennisontwikkeling van modellen en instrumenten van personeelsmanagement en vanuit een reflecteren op maatschappelijke tendensen op de arbeidsmarkt, willen we met de commissie Personeelsmanagement deze vorm van zorg voor de medewerkers realiseren. De invulling van de organisatiedoelstellingen zelf blijft uiteraard de verantwoordelijkheid van elke voorziening.

Vaststellingen uit de enquête personeelskengetallen

Voor het bepalen van het eerste thema vertrokken we enerzijds vanuit het clusteren van vragen en behoeften van de voorzieningen door de commissieleden en anderzijds vanuit een aantal vaststellingen uit de enquête personeelskengetallen.

Hierin stellen we bijvoorbeeld vast dat 22,40% van het personeelsbestand in de voorzieningen

*** De commissie Personeelsmanagement startte op 17 juni 2008 met een zeer duidelijk omschreven missie: de leden voorzieningen ondersteunen bij de zorg voor hun personeel. Een vraag die leeft bij vele leden voorzieningen is namelijk: hoe moeten we in de huidige maatschappelijke context en gezien de vele uitdagingen waarvoor we staan, met ons personeel omgaan om onze organisatiedoelstellingen te bereiken?**

die aangesloten zijn bij het Vlaams Welzijnsverbond en die op de bevraging gereageerd hebben, ouder is dan 50 jaar. (situatie eind 2008) Nu reeds geniet 38% van het personeelsbestand in de voorzieningen van extra dagen arbeidsduurvermindering en binnen enkele jaren komt hier nog een grote groep bij. In 2008 maakte een vijfde van het aantal personeelsleden gebruik van loopbaanonderbreking. In de welzijnsvoorzieningen werken overwegend vrouwen (80%) en meer dan de helft van de personeelsleden werkt deeltijds (52%). Werknemers van allochtone afkomst vertegenwoordigen slechts 1,21% van het personeelsbestand en de tewerkstelling van personen met een handicap bedraagt maar 0,65%.

Dat de welzijnssector een belangrijke bron van jobcreatie is, blijkt uit een raming van Verso, de Vereniging voor Social Profit Ondernemingen (de intersectorale werkgeversorganisatie voor de social profit sector in Vlaanderen, waarvan het Vlaams Welzijns-

verbond stichtend lid is) op basis van de recente regionale projecties van het Federaal Planbureau (2008). Tegen eind 2013 zullen er in het Vlaamse Gewest 54.800 jobs in de gezondheids- en welzijnszorg bijkomen.

Loopbaanbegeleiding in welzijn

Als eerste uit te werken thema kwam loopbaanbegeleiding uit de bus en als tweede thema oudere werknemers, gevolgd door: krapte op de arbeidsmarkt, grenzen aan flexibiliteit, diversiteit en ziekteverzuim.

Intersectoraal samengestelde sub- en ad hoc werkgroepen kregen de opdracht de bouwstenen voor een verbondsnota over loopbaanbegeleiding uit te werken. Deze werkgroepen werden aangevuld met externe deskundigen: Luc Derijcke (Universiteit Antwerpen - Management School), Frans De Wachter (VOCA Training & Consult), Martin Carels

(Dienstverleningscentrum De Triangel) en Dirk Vandercruys (Itineris).

De conceptnota 'Loopbaanbegeleiding in welzijnsvoorzieningen' werd gepresenteerd aan de Raad van Bestuur op 17 november 2009. De Raad keurde de nota goed en gaf de opdracht aan de commissie Personeelsmanagement om te reflecteren over de flankerende maatregelen die moeten genomen worden om loopbaanbegeleiding succesvol te laten verlopen.

Om de leden verder warm te maken om loopbaanbegeleiding in te bedden in de cultuur van hun voorziening en structureel aan te pakken, wordt in het voorjaar van 2010 een studiedag georganiseerd.

linda.beirens@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 31

INTEGRALE JEUGDHULPVERLENING

Crisishulpverlening

Uit een evaluatierapport over crisishulpverlening bleek dat de voorzieningen voor personen met een handicap hun rol op dit vlak veel minder dan gevraagd opnamen. Wij hebben steeds gesteld dat de financiering van de inspanningen voor crisishulp ontoereikend is. Het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap werd gevraagd om samen met het werkveld voorstellen te doen. We werkten mee aan een voorstel, dat voorziet in een forfaitaire betoelaging per dag voor crisishulp, indien deze bovenop de volbezetting gerealiseerd wordt. Het besluit moet nog worden goedgekeurd door de Vlaamse regering.

Naar een goed concept voor een intersectorale toegangspoort

Het decreet Integrale Jeugdhulp (IJH) van 2004 legt voor de toegangspoort en de maatschappelijk noodzakelijke hulp enkel de basisprincipes voor de noodzakelijke hervorming vast. De operationalisering moest nog uitgewerkt worden. Dit grijpt zwaar in op de bestaande sectorale regelgevingen.

Eind 2008 werd aan de adviesraad integrale jeugdhulp een rapport voorgelegd: 'Stand van zaken operationalisering toegangspoort', een werkstuk van de administratie, onder leiding van een extern consultancybureau.

* *De integrale jeugdhulp ontwikkelde zich verder in 2009. Het Vlaams Welzijnsverbond volgt deze ontwikkelingen op de voet en tracht ze mee te sturen. Enkele thema's verdienen onze extra aandacht: de crisishulpverlening, de ontwikkeling van de intersectorale toegangspoort en de rol van de vertrouwenscentra.*

De nota was volgens ons niet rijp voor uitvoering: we vonden onvoldoende kwaliteitsgaranties voor de deskundigheid en de multidisciplinariteit van de teams indicatiestelling en toewijzing. We benadrukten nogmaals het fundament van een meerzijdig partijdige toegangspoort. De participatiemogelijkheid voor de gebruikers moest sterker uitgewerkt worden en een echte beroepsmogelijkheid moest voorzien worden. De regie van het aanbod (prioriteitsstelling, opnamebeleid) situeert zich na de poort en niet in de poort, en het moet een regionale verantwoordelijkheid worden van de zorgaanbieders. De adviesraad deelde deze mening.

We maakten dit standpunt over aan de minister en riepen op tot een verdere dialoog met vertegenwoordigers van het werkveld. De minister gaf hieraan gehoor en installeerde de 'gemengde werkgroep toegangspoort'. Vertegenwoordigers van de administratie en van het werkveld van de zes sectoren deden

het hele proces over en trachtten consensus te vinden over de constructie van de toegangspoort. Onze vertegenwoordigers brachten maximaal onze standpunten in.

Onze Raad van Bestuur bevestigde en verfijnde na consultatie van de diverse directiecomités, de **tien scharnieren** die we als vereniging reeds in 2007 bekrachtigden en bekend maakten.

1. We wensen een open en bereikbare toeleiding naar de toegangspoort. Elementen van vraagverheldering maken deel uit van de aanmelding.
2. Wanneer kwalitatieve diagnostische informatie verstrekt wordt, zal dat steeds gebeuren door multidisciplinaire centra, erkend en gesubsidieerd in het kader van de integrale jeugdhulp.
3. Bij evidente indicatiestellingen (consensusdossiers) kan een bekrachtiging volstaan van het voorstel tot indicatiestelling

dat werd opgenomen in het D-document. In een aantal dossiers is een grondiger beoordeling nodig door het team indicatiestelling.

4. Het team indicatiestelling moet een gemengde samenstelling hebben: met meerdere disciplines en een evenwichtige verhouding tussen gebruikers, overheid en hulpverleners.
5. Elke geïndiceerde hulp voor niet rechtstreeks toegankelijke hulp (NRTH) moet kunnen worden toegewezen. Knelpunt-dossiers moeten via een meerzijdige verantwoordelijkheid een oplossing vinden.
6. Het netwerk NRTH (regionaal, intersectoraal samenwerkingverband) bepaalt de gemeenschappelijke gedragsregels en de prioriteiten voor het opnamebeleid in voorzieningen. De toewijzer of dossierverantwoordelijke maakt deel uit van dit netwerk.
7. De minimaal noodzakelijke en de meest wenselijke hulp wordt in een voldoende bandbreedte toegewezen via modules in de toewijzingsbeslissing. Een vlotte migratie en de inzet van een minder ingrijpende module moeten mogelijk zijn.
8. In ieder geval moet de keuzevrijheid van gebruikers worden voorzien.
9. De functie trajectbegeleiding moet nu mee uitgeklaard worden.

10. Voorzieningen moeten door de overheid ondersteund worden voor hun participatie in allerlei overlegmomenten in het kader van IJH.

Net voor de kerstvakantie van 2009 diende de Gemengde Werkgroep Toegangspoort twee ontwerpen van eindnota in bij het kabinet van minister Vandeurzen. Ze handelen over diagnostiek, indicatiestelling, toewijzing en maatschappelijke noodzaak. We verwachten in 2010 een operationeel plan voor de uitbouw van een intersectorale toegangspoort, want de beleidsnota stelt nog tijdens deze legislatuur een gefaseerde invoering van deze poort voor!

Vertrouwenscentra Kindermishandeling

Samen met de Vertrouwenscentra Kindermishandeling (VK) volgden we met argusogen de ontwikkelingen rond de maatschappelijke noodzaak in de toegangspoort integrale jeugdhulpverlening. De vertrouwenscentra krijgen hierdoor een uitdrukkelijk en bijkomend mandaat om jeugdhulp die maatschappelijk noodzakelijk is te initiëren. De huidige reguliere werking van de VK moet voor ons in dit kader gevrijwaard blijven.

jan.bosmans@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 24 en
diane.serneels@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 26

Globale resultaten

De globale resultaten zijn vergelijkbaar binnen alle sectoren. De voorzieningen hebben een gezonde balansstructuur met vrij veel eigen vermogen, een lage financiële schuldgraad, een positief bedrijfskapitaal en een relatief gunstige score op een aantal financiële ratio's, zoals liquiditeit en solvabiliteit. In de volgende paragrafen zoomen we kort in op de verschillende sectoren. Vervolgens geven we een tabel met enkele kerncijfers per sector.

Ondersteuning van personen met een handicap

Voor de sector ondersteuning van personen met een handicap zien we aan de actiefzijde van de balans in 2008 een toename van het aandeel van de vaste activa tot 62,3%. De voorzieningen hebben m.a.w. vrij veel geïnvesteerd. Langs de passiefzijde daalt het eigen vermogen tot 66,4% van het balanstotaal. Dit blijft een zeer hoge waarde, maar mogelijks komt hier de volgende jaren verandering in als gevolg van de alternatieve VIPA-financiering. Bekijken we het resultaat van het boekjaar binnen de sector, dan zien we dat dit positief en stabiel blijft t.o.v. het vorige boekjaar, met een waarde van 1,36% van de opbrengsten. Dit is echter volledig te danken aan een positief uitzonderlijk resultaat. De uitzonderlijke opbrengsten blijven

*** We hebben in 2009 opnieuw financiële analyses uitgevoerd binnen de verschillende sectoren. De samenwerking met Dexia werd verder gezet voor een doorlichting van de sector ondersteuning van personen met een handicap. Voor de sectoren bijzondere jeugdbijstand, kinderopvang en gezinsondersteuning gebeurde de financiële analyse in eigen beheer. In totaal namen 241 voorzieningen deel aan onze financiële doorlichtingen en daarmee breiden we onze steekproef nog verder uit t.o.v. de vorige jaren.**

voor de sector cruciaal om de exploitatie op peil te houden.

Bijzondere jeugdbijstand

Voor de sector bijzondere jeugdbijstand zijn er twee opvallende cijfers: enerzijds de zeer lage financiële schuldgraad (3,07% van het balanstotaal) en anderzijds de hoge score voor het bedrijfskapitaal (33,65% van het balanstotaal). Verder kunnen we ook hier vaststellen dat de voorzieningen in 2008 meer hebben geïnvesteerd dan afgeschreven. Dit zorgt voor een toename van de ouderdomsindicator tot 49,41%.

Kinderopvang

De sector kinderopvang behaalt voor alle kerncijfers een gunstige score. Toch evolueren een aantal ratio's en kengetallen in 2008

in negatieve zin. Zo daalt het resultaat van het boekjaar van 3,84% naar 2,74% van de opbrengsten en sluit 25% van de voorzieningen in de steekproef het jaar af met een tekort. Vermoedelijk speelt het indexmechanisme voor de subsidie-enveloppe hierin een belangrijke rol. Daarnaast zien we dat de dalende trend voor de ouderdomsindicator zich verder zet.

Centra Integrale Gezinszorg

Voor de Centra Integrale Gezinszorg (CIG) zien we een duidelijk positieve evolutie. Heel wat ratio's, o.a. resultaat van het boekjaar, bedrijfskapitaal, liquiditeit en solvabiliteit, stijgen in 2008. We stellen enkel vast dat investeringen binnen deze kleine sector achterwege blijven, wat ook tot uiting komt in een lage ouderdomsindicator met in 2008 een waarde van 37,53%.

Cijfers boekjaar 2008	OPH	BJB	KO	CIG	CKG	Definitie/Toelichting
Financiële schuldgraad	5,91%	3,07%	8,43%	6,40%	13,82%	financiële schulden t.o.v. balanstotaal
Bedrijfskapitaal	12,01%	33,65%	14,14%	27,71%	14,09%	permanent vermogen verminderd met vaste activa (norm=0%)
Resultaat van het boekjaar	1,36%	3,13%	2,74%	5,33%	0,65%	in % van de opbrengsten
Liquiditeit	1,85	2,36	1,79	2,18	1,69	verhouding liquide middelen versus schulden op korte termijn (norm=1)
Solvabiliteit	61,21%	67,47%	63,28%	61,76%	59,83%	eigen vermogen t.o.v. totaal vermogen (norm=30%)
Continuïteitsratio	2,72	1,82	1,82	0,63	0,97	verhouding investering in MVA versus afschrijvingen op MVA (norm=1)
Ouderdomsindicator	53,11%	49,41%	65,76%	37,53%	70,67%	boekwaarde MVA t.o.v. aanschaffingswaarde MVA

Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning

De Centra voor Kinderzorg en Gezinsondersteuning (CKG) vallen op omwille van de hogere financiële schuldgraad. Enkele jaren terug werd in deze sector immers veel geïnvesteerd. Dit blijkt ook uit de hogere waarde voor de ouderdomsindicator. Het resultaat van het boekjaar vertoont voor de CKG een lichte daling tot 0,65% van de opbrengsten.

Enkele algemene conclusies

Over de sectoren heen komen telkens dezelfde knelpunten naar voor. De personeelskosten blijven hoog (ongeveer 80% van de opbrengsten) en laten slechts een beperkte ruimte voor de werking. Het loonplafond van de sociale maribel is duidelijk ontoereikend. In enkele enveloppegesubsidieerde sectoren bedraagt het tekort per VTE al meer dan 5.000 euro.

Ook de investeringen vormen een aandachtspunt. Voorzieningen investeren gemiddeld minder dan ze afschrijven. Dit kan op termijn de continuïteit van de sectoren in het gedrang brengen. Het zorgt er ook voor dat het materieel vast actief van de voorzieningen steeds ouder wordt. In een aantal sectoren is het materieel vast actief al voor 50% afgeschreven.

Toestand van het gebouwenpatrimonium

In samenwerking met een aantal andere koepelorganisaties organiseerde het Vlaams Welzijnsverbond in het voorjaar van 2009 een **bevraging over de toestand van het gebouwenpatrimonium in welzijn en gezondheid**. We verzamelden gegevens over een 1000-tal gebouwen in de diverse sectoren, samen goed voor ongeveer 1 miljoen vierkante meter bewoonbare oppervlakte.

Deze steekproef laat toe om een aantal algemene uitspraken te doen: in de meeste sectoren zijn de gebouwen gemiddeld voor de helft afgeschreven en in een aantal sectoren worden opmerkelijk veel gebouwen gehuurd.

Op basis van de verzamelde gegevens formuleerden we een aantal verwachtingen ten aanzien van de overheid. Zo vroegen we dat de bevoegde overheidsdiensten de toestand van de gebouwen in welzijn en gezondheid verder onderzoeken en dringen we aan op een uitbreiding van de middelen voor infrastructuur via een globaal impulsprogramma.

Ook in 2010 zullen we uiteraard de financiële situatie van de voorzieningen blijven opvolgen.

steven.delooze@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 22

Vorbereiding nieuwe sociale akkoorden

In alle sectoren werden er besprekingen ter voorbereiding van een nieuw sociaal akkoord gehouden. Na een gedegen voorbereiding door de beide commissies sociale verhoudingen, werden de mogelijke actiepunten voorgelegd aan alle COC-vergaderingen en sectorale directiecomités om de prioriteiten mee vast te leggen. Deze prioriteiten werden verzameld om in 2010 voor te leggen aan de Raad van Bestuur ter voorbereiding van het actieplan voor de komende onderhandelingen met de overheid en de sociale partners.

Nieuwe regeling tussenkost woon-werkverkeer

Al onze sectoren hebben dit jaar een aanpassing van de vergoeding voor het woon-werkverkeer moeten doorvoeren. Binnen de Nationale Arbeidsraad was begin 2009 een verhoging van de tussenkost in de kosten voor het woon-werkverkeer voor het openbaar vervoer tot 75% onderhandeld. In onze sectoren was de vergoeding in de tussenkost voor het woon-werkverkeer met privévervoer gelinkt aan de tussenkost in de kosten voor het openbaar woon-werkverkeer. We kregen enkele maanden de tijd om een

***** *2009 startte met de indiensttreding van onze nieuwe collega Madeleen de Roo in opvolging van Griet Pals, die eind 2008 andere uitdagingen opzocht.*

andere regeling voor het privévervoer te onderhandelen en zo een automatische verhoging naar 75% te voorkomen. Er werd door onze Raad van Bestuur gekozen voor een mobiliteits-CAO. Een compromistekst, die gelijkaardig is voor de drie paritaire comités. De tussenkost voor het woon-werkverkeer met privévervoer werd vastgelegd op 60% en bovendien werd voor de sector een fietsvergoeding ingevoerd.

Paritair Comité 319.01: studiedag arbeidst(r)ijd!?

De sectoren van PC 319.01 verdiepten zich op een druk bijgewoonde studiedag te Leuven over de regelingen voor arbeidsduur die van toepassing zijn op hun voorzieningen. Deze studiedag was in menige voorziening de aanzet om de eigen werkroosters onder de loep te nemen. In opvolging van de studiedag werd de fiche arbeidsduur, die terug te vinden is op de website, aangevuld.

Paritair Comité 331: nieuw KB arbeidsduur en CAO syndicale delegatie

Onze leden vonden het belangrijk het bestaande KB arbeidsduur voor de kinderopvang uit te breiden naar alle sectoren van het nieuwe PC 331. De werknemersvertegenwoordigers van hun kant hechtten veel belang aan het mogelijk maken van een syndicale delegatie in de kleinere voorzieningen. Na maanden onderhandelen werd een akkoord bereikt over de tekst voor een nieuw KB arbeidsduur en een CAO die het mogelijk maakt een syndicale delegatie aan te stellen in voorzieningen vanaf 20 werknemers.

Beloftes uitbreiding Maribelmiddelen

In het Interprofessioneel Akkoord 2009-2010 werd overeengekomen de korting op de bedrijfsvoorheffing te verhogen. In 2009 besliste de regering om de middelen die hier-

door vrijkwamen via de Sociale Maribel-fondsen te besteden aan tewerkstelling. Naast de Sociale Maribel werd de Fiscale Maribel geboren. De nodige regelgeving werd in 2009 uitgewerkt, zodat eind 2009 de eerste bedragen toekwamen in de Maribel-fondsen. De besteding is voorzien voor 2010.

Opleiding onderhandelen

In oktober en november vond de tweedaagse opleiding onderhandelen in het sociaal overleg plaats. Professor Luc Derijcke schetste het sociaal overleg in België en binnen de voorziening. Aan de hand van theorie en veel praktische voorbeelden kregen de cursisten tips om onderhandelingen te voeren. En natuurlijk werd dit via oefeningen al tijdens de opleiding in de praktijk gebracht.

Sociale wetgeving

In 2009 zijn er ook verschillende wijzigingen geweest binnen de sociale wetgeving. Een greep: de mogelijkheden tot het opnemen van moederschapsverlof en vaderschapsverlof werden aangepast, de financieringswijze voor de preventieve werkverwijdering van zwangere werknemers wijzigde, voor het recht op ouderschapsverlof werd de leeftijd van het kind verhoogd, de nationale CAO inzake tijdskrediet werd zodanig aangepast dat de overstap tussen verschillende soorten van tijdskrediet eenvoudiger is geworden...

Veerle Degrande en Madeleen de Roo:
sociaal.recht@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 25

ZORGINNOVATIE IN WELZIJN

Het project 'Zorginnovatie in welzijn'

Om welzijnsvoorzieningen hierin te stimuleren en te ondersteunen heeft het Vlaams Welzijnsverbond het project 'Zorginnovatie in Welzijn' opgezet in samenwerking met Cera en Zorgnet Vlaanderen. LUCAS staat in voor de wetenschappelijke onderbouw van het project. Weliswaar is de vaste mediapartner.

Het project heeft drie doelen: het ontwikkelen van een gedragen definitie van zorginnovatie, de ontwikkeling van de innovatiemeter, een innovatiemethodiek.

Het project richt zich in de eerste plaats tot de sectoren ondersteuning van personen met een handicap, bijzondere jeugdbijstand, gezinsondersteuning, kinderdagopvang, vrijwilligerswerk en ouderenzorg. Tegelijkertijd zijn de instrumenten ook bruikbaar in andere sectoren. Het project loopt van 1 juni 2007 tot 31 mei 2010.

Het ontwikkelen van de innovatie-instrumenten

Nadat in 2008 het begrip zorginnovatie werd gedefinieerd, sleutelde het project 'Zorginnovatie in Welzijn' aan de bouwstenen van de 'innovatiemeter'. Dat is een online-instrument waarmee de voorzieningen

*** In een snel veranderende samenleving zien welzijnsvoorzieningen zich voortdurend voor nieuwe uitdagingen, nieuwe zorgbehoeften en nieuwe doelgroepen geplaatst. Ze zien zich gedwongen om hierop in te spelen en te innoveren.**

hun eigen innovatieve capaciteit in kaart kunnen brengen. Dit wordt in belangrijke mate bepaald door de aanwezigheid van een aantal basisvoorwaarden en hefboomen die nodig zijn om innovatieprocessen te doen slagen.

Met basisvoorwaarden bedoelen we het functioneren van de teamwerking, het leiderschap en de netwerkvorming rond de voorziening. De hefboomen zijn gelinkt aan de definitie van zorginnovatie: leren, samenwerken en participeren. Deze innovatiehefboomen zijn agogische meters: ze brengen de dialoog in de voorzieningen op gang, zetten aan tot concrete acties en evalueren deze.

De innovatiemeter en innovatiehefboomen werden op drie vergaderingen ontwikkeld in een leergroep met mensen uit het werkveld. Samen met de gebruikers en hun vertegenwoordigers werd de participatiemeter grondig onder de loep genomen. Het resultaat van dat intensief en interactief proces van kennisdeling en ontwerpen, testen, reflecte-

ren en evalueren in het kader van een tijdelijke leergroep, werd voorgelegd aan de brede reflectiegroep.

De deelnemers aan de reflectiegroep stonden achter de inhoud van de zorginnovatiemeter, maar formuleerden bedenkingen naar methodiek en visuele voorstelling. Een verbetering op deze vlakken zou de goesting om in de welzijnsvoorzieningen met het instrument aan de slag te gaan, stellig verhogen. De vergadering stelde voor een pilootfase in te lassen om de innovatiemethodiek te verfijnen en een ICT-applicatie uit te werken.

Testfases

Twee testfases werden in het najaar van 2009 uitgevoerd. Testfase 1 had tot doel het verder op punt stellen van de innovatiemeter tot een wervend, toegankelijk en bruikbaar instrument. Zowel medewerkers en directies van voorzieningen als gebruikers en hun vertegenwoordigers namen hieraan deel. Testfase

2 wilde via een participatieve en interactieve test de innovatiemethodiek verder op punt stellen. De testfasen verfienden niet alleen de innovatiemeter, maar tegelijkertijd werd de innovatiemethodiek verfijnd.

Zorginnovatie treedt naar buiten

Op diverse fora werd het project Zorginnovatie voorgesteld: zo onder meer op het CVN-congres 'De grote ontmoeting' op 31 januari 2009 in Antwerpen; op het Lucas-congres 'Zorg met visie, visie op zorg' op 17 september in Leuven en op de Cera-informatiedag over

haar maatschappelijke projecten op 10 november 2009.

Op 27 oktober 2009 waren we te gast op het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Het departement ziet in innovatie een hefboom voor de kwaliteit van zorg. Het apprecieert dan ook de meerwaarde van een project als 'Zorginnovatie in Welzijn'.

Het Vlaams Welzijnsverbond werd ook ambassadeur van Flanders Synergy.

Om de innovatie-instrumenten aan een breed publiek kenbaar te maken, worden 5 provin-

ciale innovatiedagen gepland in het voorjaar van 2010.

Meer info over het project en de instrumenten via de eigen website:
www.zorginnovatie.be.

linda.beirens@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. 02 507 01 31

zorginnovatie.be

‘de facto’

‘de facto’ verscheen in 2009 acht keer. Bedoeling is om aan de buitenwereld en de leden te laten zien waarvoor we staan en waarmee we bezig zijn. In het totaal publiceerden we 76 stukjes. In de **edito’s** zoomen we in op maatschappelijke thema’s of vertolken we de standpunten van de vereniging. In het voorbije jaar gingen we in op het ethisch advies over aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid, het Plan Perspectief voor de jeugdzorg, de Sociale Staat van Vlaanderen, 10 jaar Vlaams Welzijnsverbond, de verbondsreactie op het Regeerakkoord, het LUCAS-congres, onze reactie op de Beleidsnota Welzijn en de armoedebestrijding.

Onder **‘Intern’** kwamen de overige stand- en actiepunten van het verbond of de sectoren aan bod; onder **‘Extern’** komen zaken aan bod die niet van het Verbond uitgaan, maar van organisaties en verenigingen, waarmee we een goede band onderhouden. Verder zijn er nog aankondigingen en verslagen van (eigen of andere) **‘Activiteiten’**. Bij **‘Publicaties’** is er telkens aandacht voor wat er in het Tijdschrift voor Welzijnswerk en de Pastorale Perspectieven verschijnt en wordt een overzicht gegeven van de verschenen Informatieven (Telkens met doorklikmogelijkheid voor de leden). In de berichten is er een vrij goede verdeling tussen algemene zaken, intersectorale en sectorale. De sectoren Kinderopvang en Ondersteuning

* *Het Tijdschrift voor Welzijnswerk was in 2009 aan zijn 33ste jaargang toe en onze elektronische nieuwsbrief ‘de facto’ telde op het einde van het jaar ruim 2200 abonnees.*

van Personen met een Handicap kwamen het voorbije jaar ruim aan bod.

Tijdschrift voor Welzijnswerk

De 33ste jaargang van het **Tijdschrift voor Welzijnswerk** telde 8 nummers: 7 gewone op 1600 exemplaren en 1 themanummer, waarvan een 200-tal extra-exemplaren gedrukt worden. Het themanummer verscheen in september 2009 (nr. 302) en had als titel: “De positie van de hulpverlener in welzijnsvoorzieningen: geprangd tussen aansprakelijkheid en verantwoordelijkheid.” Het bevatte de tekst van het vijfde ethisch advies van het Vlaams Welzijnsverbond en de teksten van de sprekers op de studiedag hierover, die doorging op 23 januari 2009.

De jaargang telde 612 blz. met 8 edito's en 37 artikels. Verder waren er de rubrieken Lezerskring (met 39 boekbesprekingen), Ethiek en zingeving, Kort genoteerd, Publicaties en Agenda. We kozen ervoor om in de Agenda minder activiteiten aan te kondigen

en meer ‘kaderstukjes’ te brengen, waarin een vormingsorganisatie of bepaalde activiteiten wat meer aandacht kregen. De rubriek ‘Uit de praktijk’, waarin kortere tekstjes vanuit de voorzieningen opgenomen worden (te lang voor ‘Kort genoteerd’ en te kort om als ‘echt’ artikel door te gaan...) verscheen in 2009 vier keer.

De ‘populaire’ thema’s van de voorbije jaren (Beleid, Ethiek, Onderzoek en Organisatie van de zorg) blijven dat ook in 2009. Wat de sectoren van het Vlaams Welzijnsverbond betreft staat Jeugd- en kindzorg al jaren op kop, gevolgd door Ondersteuning van Personen met een Handicap. Daarna volgt de Kinderopvang. De sectoren Gezinsondersteuning en Vrijwilligerswerk komen minder aan bod. Het blijft de bedoeling om niet alleen academici, maar ook mensen uit de praktijk in het Tijdschrift aan het woord te laten. In de voorbije jaargang was dat aardig gelukt!

fons.geerts@vlaamswelzijnsverbond.be,
tel. . 02 507 01 29

OOK IN 2010 TOT UW DIENST!

*Diane
Serneels*

*Jan
Bosmans*

*Steven
De Looze*

*Fons
Geerts*

*Evelien
Devriese*

*Lieve
Houthuys*

*Frank
Cuyt*

*Eddy
Van den hove*

*Sabine
Van Kogelenberg*

*Veerle
Degrande*

*Hilde
Verstricht*

*Madeleen
de Roo*

*An
Vanderhaegen*

*Ilse
Beerens*

*Barbara
Devos*

*Jeannine
Vanden Broucke*

*Linda
Beirens*

Net zoals in de scoebidoe veelkleurige draden samengevlochten worden tot een sterker geheel, komen in het Vlaams Welzijnsverbond initiatiefnemers, voorzieningen en sectoren samen om zo met meer kracht te 'werken aan welzijn'. Ieder behoudt zijn kleur en eigenheid, maar het geheel is duidelijk meer dan de som van de delen. Verbondenheid geeft kracht. Samenwerking leidt tot meer welzijn...

INHOUD

Voorwoord: Vier aanbevelingen voor een non-profit akkoord 2010	3
Viering 10 jaar Vlaams Welzijnsverbond	5
Raad van Bestuur	7
Standpunten 2009	9
Organogram vergaderstructuur	10
Organogram medewerkers	11
Website en informatieven	12
Sectoren	
Bijzondere Jeugdbijstand	13
Gezinsondersteuning	16
Kinderopvang	19
Ondersteuning van Personen met een Handicap	24
Vrijwilligerswerk	30
Intersectoraal	
Maatschappelijk verantwoord ondernemen	32
Commissie Kwaliteit	34
Centrum voor Ethiek en Zingeving in het welzijnswerk	36
Ethische Commissie	38
Personeelskengetallen	39
Commissie Personeelsmanagement	40
Integrale Jeugdhulpverlening	42
Financieel	44
Sociaal Recht	46
Zorginnovatie in Welzijn	48
Tijdschriften	50

OOK IN 2010 TOT UW DIENST!

Diane Serneels Jan Bosmans Steven De Looze Fons Geerts Evelien Devriese Lieve Houthuys Frank Cuyt Eddy Van den hove Sabine Van Kogelenberg

Hilde Verstricht An Vanderhaegen Ilse Beerens Jeannine Vanden Broucke Linda Beirens
Veerle Degrande Madeleen de Roo Barbara Devos